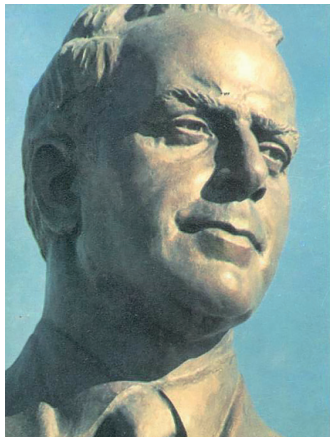

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

7 oktyabr
2025-ci il,
çərşənbə axşamı
№ 180 (7007)
Qiyməti
60 qəpik

Qəbələdə Qələbəlik!

Bax sah. 2

Avropa DƏMİR MƏNTİQ qarşısında...

Bax sah. 3

Şuşaya yol açan Hadrut əməliyyatı

Vətən müharibəsinin hər günündə Müzəffər Ordumuz bir qəhrəmanlıq dastanı yazıb. "Arxada Vətən torpağıdır!" deyib döyüşlərə atılan igid əsgər və zabitlərimiz hər gün irəliləyiblər, yeni-yeni yaşayış məntəqələrimizi işğaldan azad ediblər. Tarixin bu günündə - 7 oktyabr 2020-ci ildə isə Silahlı Qüvvələrimiz Hadrut uğrunda döyüşlərə başlayıblar. Bu döyüşlərdə də hərbiçilərimiz misilsiz şücaətlər göstərməklə...

Bax sah. 3

Mundial Azərbaycana gəlir

Bax sah. 5

Çoxmərkəzli dünya: istifadə üçün təlimat

Müasir beynəlxalq sistem XX əsrin ikinci yarısından bəri görünməmiş transformasiya mərhələsinə qədəm qoyub. Qərbi mərkəzli, liberal qaydalara əsaslanan, Vaşinqton və Brüssel oxunun dikte etdiyi "vahid qaydalar sistemi" artıq realıqda fəaliyyət qabiliyyətini itirib. Ukrayna böhranı, Yaxın Şərqdə silsilə müharibələr, enerji və ərzaq böhranları, sosial parçalanma və ideoloji təzadlar göstərir ki, dünya keçmişin hegemon...

Bax sah. 6

Vaşinqtondan Nyu-Yorka...

Bax sah. 4

Trampın planı baş tutur...

Bax sah. 7

Gürcüstanda növbəti "Maydan" uğursuzluğu

Bax sah. 7

Qəbələdə Qələbəlik!

Oktyabrın 6-7-də Azərbaycanın Qəbələ şəhərində baş tutacaq Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) XII Zirvə Görüşü “Regional sülh və təhlükəsizlik” mövzusunda keçiriləcək. Bu Zirvə Görüşü yalnız formal protokol tədbiri deyil, həm də Türk dünyasının gələcək konturlarının, ortaq stra-

teji hədəflərinin və birgə fəaliyyət mexanizmlərinin müəyyən ediləcəyi tarixi hadisə olacaq. Zirvə çərçivəsində TDT-yə üzv və müşahidəçi statusuna malik ölkələrin dövlət və hökumət başçıları bir araya gələrək, sonuncu görüşdən bəri həyata keçirilmiş işləri dəyərləndirəcək, əldə olunmuş

nailiyyətləri müzakirə edəcək və gələcək əməkdaşlıq istiqamətlərini müəyyənləşdirəcəklər. Görüş zamanı qəbul olunacaq sənədlər, o cümlədən XII Zirvə Görüşünün Bəyannaməsi təşkilatın siyasi və institusional strukturunun yeni mərhələyə keçidini əks etdirəcək. Zirvənin sonunda TDT-yə

sədrlik Qırğızıstandan Azərbaycana keçəcək, bu isə ölkəmizin təşkilatdakı liderlik missiyasının rəsmi təsdiqi olacaq.

Dövlətimizin başçısı TDT-nin Zirvə görüşündə iştirak etmək üçün ölkəmizə səfər edən dövlət başçıları ilə görüşüb.

7 oktyabr Vətən müharibəsinin 11-ci günü

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin cəbhəboyu törətdiyi genişmiqyaslı təcridatlarla cavab olaraq Azərbaycan Ordusu əks-hücum əməliyyatına başladı. Şanlı Vətən müharibəsi otuzillik işğala son qoyan parlaq Qələbə ilə nəticələndi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılmış möhtəşəm Zəfər yürüşü Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı.

• Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Komanda Məntəqəsində operativ müşavirə keçirilib.

• Cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində gedən döyüşlər zamanı Azərbaycan Ordusunun endirdiyi zərbələr nəticəsində düşmən xeyli itki verib. Ermənistan silahlı qüvvələrinin 10-dək tankı, 6 ədəd D-20 topu, həmçinin “Akasiya” özüyəriyən artilleriya qurğusu, 30-dək avtomobil texnikası və xeyli sayda canlı qüvvəsi məhv edilib. Ermənistan ordusunun müdafiə xətlərində yerləşən bölmələrinin bir qrup əsgəri döyüş mövqelərini özbaşına tərk ediblər. Bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

• Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev CNN-Türk televiziyasına və “Euronews” televiziyasına müsahibə verib.

• Müdafiə Nazirliyi Ermənistan ordusunun məhv edilmiş döyüş texnikasının siyahısını açıqlayıb. Bildirilib ki, sentyabrın 27-dən oktyabrın 7-dək düşmənin 250-dək tank və digər zirehli texnikası, 270-dək artilleriya, yaylım atəşli raket sistemləri və minaatanı, 60-dək hava hücumundan müdafiə vasitəsi, 11 komanda-idarəetmə və komanda-müşahidə məntəqəsi, 8 silah-sursat anbarı, 150-dək avtomobil texnikası və bir ədəd “S-300” zenit-raket kompleksini məhv edilib.

• Müdafiə Nazirliyi Ermənistan hərbiçilərinin döyüş meydanında qoyub qaçdıqları texnikanın, həmçinin düşmən ordusuna məxsus bir neçə döyüş texnikasının məhv edilməsinin videogörüntülərini paylaşıb.

• Oktyabrın 7-si saat 18:00-a olan məlumata görə, Ermənistan silahlı qüvvələrinin yaşayış məntəqələrini ağır artilleriya qurğularından və raket sistemlərindən intensiv atəşə tutması nəticəsində həlak olmuş mülki şəxslərin sayı 30-a, xəsarət alanların sayı isə 143-ə çatıb, 427 ev və 66 mülki obyektə ciddi ziyan dəyib.

• Baş Prokurorluq Ermənistanın qadağan olunan bombadan istifadə edərək Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəmərinə hədəf alması ilə bağlı məlumat yayıb.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 6-da Qəbələdə Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Ağsaqqallar Şurasının sədri Binəli Yıl

dırımı qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, söhbət zamanı dövlətimizin başçısının Binəli Yıldırımla görüşləri, həmçinin onun ölkəmizə sə-

TDT Ağsaqqallar Şurası türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın inkişafı prosesinə öz töhfəsini verməyə davam edəcək

fərləri məmnunluqla xatırladı.

Qonaq Türk Dövlətləri Təşkilatının fəaliyyətinə göstərdiyi dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını ifadə edərək vurğuladı ki, Təşkilatın Ağsaqqallar Şurası bundan sonra da türk dövlətləri arasında əməkdaşlığın inkişafı prosesinə öz töhfəsini verməyə davam edəcək.

Görüşdə Türk Dövlətləri

Təşkilatının Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə Görüşünün əhəmiyyətinə toxunuldu, ölkəmizdə təşkil edilmiş digər beynəlxalq tədbirlər kimi bu sammitin də yüksək səviyyədə keçirilməsinə əminlik ifadə olundu.

Söhbət zamanı Azərbaycan və Türkiyə arasında qardaşlıq və strateji mütəfəqlik münasibətlərinin bütün sahələrdə daha da genişlənməsi qeyd edildi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 6-da Qəbələdə Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Baş katibi Ku-

banıçbek Ömürəliyevə qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, söhbət zamanı dövlətimizin başçısı ilə qonağın görüşləri məmnunluqla xa-

Azərbaycanın dəstəyi yüksək qiymətləndirilir

tırlandı.

Baş katib Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyi ilə bağlı Amerika Birləşmiş Ştatları Prezidenti Donald Trampın şahidliyi ilə Vaşinqtonda əldə olunmuş nəticələr münasibətilə Prezident İlham Əliyevə təbriklərini çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə təşəkkür etdi.

Kubaniçbek Ömürəliyev Türk Dövlətləri Təşkilatının beynəlxalq nüfuzunun daha da artması, üzv və müşahidəçi ölkələr arasında əməkdaşlığın gücləndirilməsi üçün Azərbaycanın verdiyi dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirdi.

Görüşdə Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları Şurasının Qəbələdə keçiriləcək 12-ci Zirvə görüşünün “Regional sülh və təhlükəsizlik” mövzusunə həsr olunduğu vurğulanaraq, tədbir çərçivəsində təşkilatın gündəliyində duran aktual məsələlərin müzakirə ediləcəyi bildirildi.

Dövlətimizin başçısı bu Zirvə Görüşünün Türk dünyasında dostluq, həmrəylik və tərəfdaşlığın möhkəmləndirilməsi üçün töhfə və rəcoyını əminliyini ifadə etdi.

Söhbət zamanı ölkəmizlə təşkilat arasında əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə dəstəyi bundan sonra da davam etdirəcək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 6-da Qəbələdə Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatar ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Ersin Tatar Prezident İlham Əliyevlə ölkəmizdə və beynəlxalq tədbirlər çərçivəsində görüşlərini, həmçinin Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət başçıların qeyri-rəsmi Zirvə Toplantısında iştirakını məmnunluqla xatırladı, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə göstərdiyi dəstəyə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev ölkəmiz tərəfindən Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə dəstəyin bundan sonra da davam etdiriləcəyini dedi.

Qonaq Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh gündəliyinin irəliyə aparılması istiqamətində Vaşinqtonda Amerika Birləşmiş Ştatları

sində görüşlərini, həmçinin Şuşada Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət başçıların qeyri-rəsmi Zirvə Toplantısında iştirakını məmnunluqla xatırladı, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə göstərdiyi dəstəyə görə dövlətimizin başçısına minnətdarlığını bildirdi.

Prezident İlham Əliyev ölkəmiz tərəfindən Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinə dəstəyin bundan sonra da davam etdiriləcəyini dedi.

Qonaq Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh gündəliyinin irəliyə aparılması istiqamətində Vaşinqtonda Amerika Birləşmiş Ştatları

Prezidentinin şahidliyi ilə əldə edilmiş nəticələrlə bağlı təbriklərini çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı təbriklərə görə minnətdarlığını bildirdi.

Söhbət zamanı Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Türk Dövlətləri Təşkilatına müşahidəçi qismində qatılmasının önəmi qeyd edildi.

Qəbələdə keçirilən Zirvə Görüşünün TDT çərçivəsində ölkələr arasında tərəfdaşlığın daha da genişlənməsinə rolu vurğulandı.

Görüşdə bir sıra sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə toxunuldu.

Macar şirkətləri Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndinin tikintisində iştirak edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 6-da Qəbələdə Macarıstanın Baş naziri Viktor Orban ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Macarıstanın Baş naziri Azərbaycana əvvəlki səfərlərinin, həmçinin Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət başçıların Şuşada keçirilmiş qeyri-rəsmi Zirvə Görüşündə iştirakının önəminə toxundu.

Söhbət zamanı bu ilin mayında

Budapeştdə Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Dövlət başçıların qeyri-rəsmi Zirvə Görüşü məmnunluqla xatırlandı.

Azərbaycanla Macarıstan arasında əlaqələrin mövcud vəziyyəti yüksək qiymətləndirildi. Bu xüsusda enerji, investisiyalar, kənd təsərrüfatı, turizm və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə toxunuldu. Macar şirkətlərinin Cəbrayıl rayonunun Soltanlı kəndinin tikintisində iştirakı vurğulandı.

Avropa DƏMİR MƏNTİQ qarşısında...

Kopenhagen görüşləri Bakının siyasi nüfuzunu, etimadını və gücünü bir daha nümayiş etdirdi

Müasir global nizam beynəlxalq münasibətlər sistemində mühüm istiqamətlər qazandırmıqdır. Artıq dövlətlərin yeri və nüfuzu daha çox əməkdaşlığa və beynəlxalq təhlükəsizliyə verdiyi töhfələr, global təşəbbüslər, eləcə də regional inkişafa göstərdiyi dəstəklə müəyyənləşir. Sırr deyil ki, Azərbaycan bu gün beynəl-

xalq aləmdə etibarlı tərəfdaş, siyasi sabitliyin və inkişafın rəmzi kimi tanınır. Prezident İlham Əliyevin uzaqgörən xarici siyasət kursu nəticəsində ölkəmiz yalnız regional deyil, həm də global miqyasda söz sahibi dövlətlər sırasında yer alır. Rəsmi Bakının beynəlxalq münasibətlər sisteminə artan nüfuzu isə siyasi arena

Azərbaycanın qitələrarası tərəfdaş statusu təsdiqlənir...

ilə paralel, həm də iqtisadi, enerji və təhlükəsizlik istiqamətlərində özünü aydın göstərir.

Bu nüfuzun formalaşmasında isə bir neçə mühüm amil rol oynayır:

- Sabit daxili siyasət;
- Müstəqil qərarvermə xətti;
- Beynəlxalq hüquqa əsaslanan yanaşmalar və qarşılıqlı maraqlara əsaslanan

diplomatiya.

Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanın müstəqil və milli maraqlara əsaslanan siyasəti onu həm Şərq, həm də Qərb üçün etibarlı tərəfdaşa çevirib. Xüsusilə, 2020-ci ildə Vətən müharibəsində əldə olunan tarixi Qələbə regionda tamamilə yeni siyasi realıq yaradaraq Azərbaycanın nüfuzunu daha da gücləndirdi. Bu gün beynəl-

xalq dairələr Azərbaycanı sülhün, bərpa və inkişafın təşəbbüskarı kimi qəbul edir. Prezident İlham Əliyevin beynəlxalq tribunalarda səsləndirdiyi prinsiplər və argumentli çıxışları həm Qərbdə, həm də digər mərkəzlərdə ölkəmizin mövqelərinə hörmət qazandırb. Avropa Siyasi Birliyinin son Kopenhagen Zirvəsi də bu dəyirlərləri təsdiqləyir.

Avropa Siyasi Birliyi - Yeni geosiyasi format

Avropa Siyasi Birliyi (ASB) nisbətən gənc qurumdur - 2022-ci ildə yaradılan bu qurumun əsas məqsədi Avropanın siyasi məkanında həm Avropa İttifaqına üzv, həm də üzv olmayan dövlətləri ortaq dəyərlər, təhlükəsizlik və enerji məsələləri ətrafında birləşdirməkdir. Yaranan gündən etibarən qurum aktual mövzuların müzakirəsini ön planda tutur - Ukrayna müharibəsi, enerji böhranı və Avropada artan geosiyasi parçalanma fonunda ASB bir növ "siyasi dialoq və həmrəylik platforması" kimi meydana çıxıb. ASB Avropanın sərhədləri daxilində demokratiya, təhlükəsizlik, enerji müstəqilliyi və geosiyasi sabitlik məsələlərinin müzakirə olunduğu ön geniş siyasi platforma hesab olunur. Qurumun ilk toplantısı 2022-ci ilin oktyabrında Praqada keçirilib. Ardınca Kişinev, Granada və son olaraq London görüşləri Avropanın gələcək təhlükəsizliyi, enerji əməkdaşlığı, rəqəmsal transformasi-

ya və miqrasiya problemləri kimi mövzulara həsr olunub. Müzakirə predmetləri arasında qeyd olunduğu kimi, təhlükəsizlik və müdafiə əməkdaşlığı, enerji dayanıqlığı və iqlim siyasəti, regional nəqliyyat və kommunikasiya, demokratiya və hüquq müstəbində əməkdaşlıq kimi mühüm global prinsiplər yer almaqdadır. Bu görüşlərdə Avropanın həm daxili sabitliyi, həm də qonşuluq siyasətindəki risklər əsas diqqət mərkəzində olur. Azərbaycan kimi strateji ölkələrin iştirakı isə bu müzakirələrə real məzmun qazandırır. Çünki Azərbaycan bu gün mühüm bir coğrafiyada forma-

laşdırdığı yeni siyasi-iqtisadi realılıqlarla Avrasiyanın yeni gündəmini yaradır. Yeni regional təhlükəsizlik arxitekturası qurmaqla, Zəngəzur dəhlizi (TRİPP) ideyasını gerçəkləşdirməklə, Orta dəhlizi diversifikasiyasını həyata keçirməklə, Şərq-Qərb kontenti üzrə əlaqələrin integrasiyasına yeni bir nəfəs verməklə Azərbaycan Qlobal cənub ilə Qlobal şimal, Şərq ilə Qərb arasında körpü rolunu oynayır.

Azərbaycanın ASB-də yeri və əhəmiyyəti...

Azərbaycan ASB formatında hər zaman arzuolunan tərəfdaş və etimada layiq qonaq kimi iştirak edir. ASB-nin təşkilatçılarının Bakını bu müzakirələrə dəvət etməsi Azərbaycanın regionda sabitləşdirici və birləşdirici roluna verilən qiymətin təzahürüdür. Prezident İlham Əliyevin ASB toplantılarında iştirakı zamanı qarşı tərəfin təşəbbüskarlığı, Avropa liderlərinin görüşlərə xüsusi maraq göstərməsi diqqətçəkicidir. Avropa liderləri anlaşırlar ki, Qafqazda sülh və enerji təhlükəsizliyi məsələləri Azərbaycanın iştirakı olmadan həll edib-

lə bilməz. Azərbaycanın ASB toplantılarında iştirak etməsi həm də ölkəmizin Avropanın siyasi xəritəsindəki yerini daha da möhkəmləndirir. Bakı enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat və regional sabitlik məsələlərində Avropa üçün əvəzolunmaz tərəfdaşa çevrilib.

Eyni zamanda, Azərbaycan bu platformada öz milli maraqlarını qorumaqla yanaşı, regionda dialoqun, qarşılıqlı anlaşmanın və əməkdaşlığın təşviqinə mühüm töhfə verir. Bu gün Avropa ölkələri üçün Azərbaycan təkcə enerji ixracatçısı deyil, həm də sülh və sabitliyin qaranlıq kimi dəyərləndirilir. Azərbaycanın müstəqil siyasət aparması, qərarlarını xarici təzyiqlərdən asılı olmadan verməsi Avropada hörmət və etimadla qarşılıqlıdır.

Kopenhagen görüşləri - Bakı yeni dövrə əsas istinad mərkəzlərindən biridir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin "Avropa Siyasi Birliyi"nin 7-ci Zirvə toplantısında iştirakı ölkəmizin global və regional diplomatiyadakı fəal rolunu bir daha nümayiş etdirdi. Bu formatda keçirilən tədbir yalnız siyasi baxımdan deyil, həm də iqtisadi və təhlükəsizlik sahələrində gələcək əməkdaşlığının qurulması üçün strateji platforma olaraq çıxış edir. Dövlət başçımızın bu zirvədə apardığı ikitərəfli görüşlər Azərbaycanın beynəlxalq tərəfdaşlar arasında artan

nüfuzunun və ona olan marağın bariz nümunəsinin təsdiqidir - İtaliya, Fransa, Niderland, Ukrayna, Moldovanın dövlət və hökumət başçıları ilə Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Antonio Košta və Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula Fon der Lyayen ilə görüşlərində Azərbaycanın vacib və etibarlı tərəfdaş olması xüsusi vurğulanb. Ölkəmizin xüsusilə, Avropanın enerjiyə ehtiyacı olan zaman göstərdiyi dəstəyi yüksək qiymətləndirilib.

Paralel olaraq Azərbaycanın Mərkəzi Asiya regionu ilə əlaqələri və Orta Dəhlizdə aparıcı rolunu vurğulanb. Bununla yanaşı, ölkəmizin regionda və onun hüddudlarından kənarda sülhün və sabitliyin təmin olunmasında müxtəlif tərəflər arasında dialoqun aparılması üçün platforma rolunu oynadığı da qeyd edilib. Bu bir daha onu göstərir ki, Azərbaycan yeni dövrə dünyanın əsas istinad mərkəzlərindən biri kimi çıxış etmək iqtidarındadır.

Yeni münasibətlər - Bakının qətiyyəti öz sözünü deyir...

Kopenhagen görüşləri bir mənada da seçildi - son 5 ildə Avropanın Azərbaycana münasibətində yeni istiqamətlər, yeni yanaşmalar müşahidə olunmaqdadır. Son dövrlərə qədər Azərbaycanı cana qarşı "erməni sevgisi" üzərindən münasibət müəyyənləşdirənələr belə artıq Bakının qətiyyəti, dömr məntiqi və ortaya qoyduğu mövqə qarşısında geri çəkilib - bunun bariz nümunələri mövcuddur. Avropadan Azərbaycana qarşı

səslənən yersiz bəyanatlar, hətta qəbul olunan əsassız qətnamələr belə bu gün dəmir məntiqə təslim olur. Bir zamanlar bizi AŞPA-dan imtina ilə bağlı "ittihəm" edənələr bu gün Azərbaycanı güvənli tərəfdaş adlandıırı.

Təbii ki, bütün bunlar Azərbaycanın dönməz siyasi məntiqindən irəli gəlir. Konkret olaraq həm Zirvə çərçivəsində baş tutan görüşlərdə, həm də toplantıda Azərbaycanın diplomatik çevikliyi və

global əməkdaşlığa açıq siyasətinin ön planda tutulması hər kəsi tərkisilah etdi - bütün Avropa kontingentinin ölkəmizə qarşı xüsusi maraq göstərməsi ən xırda elementləri ilə ortadadır. Vurğulandığı kimi, bunun arxasında yorulmaz fəaliyyət və bütövlükdə global proseslərə ədalətli yanaşma, qətiyyət dayanır. Məhz bu kimi davranışlar və mövqə Bakının global istinad nöqtələrindən birinə çevrilməsini təmin edir.

malaşan yeni əməkdaşlıq modeli ölkəmizin global siyasətdəki rolunu daha da gücləndirir. Avropa Siyasi Birliyinin Kopenhagen toplantısında keçirilən görüşlər isə Azərbaycanın siyasi tədəkisini artırmaqla yanaşı, Avropada ölkəmiz haqqında formalaşan təəsvürlərin də dəyişdiyini göstərir: artıq Azərbaycan "region ölkəsi" deyil, "qitələrarası tərəfdaş" statusuna malikdir.

Azərbaycanın global etimad qazınmasında sistemli diplomatik fəaliyyət, beynəlxalq enerji layihələrinin uğurlu reallaşdırılması və humanitar əməkdaşlıq mexanizmlərinin yaradılması mühüm rol oynayır. Enerji diplomatiyası istiqamətində Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Cənub Qaz Dəhlizi, TANAP və TAP layihələri Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm halqaya çevrilməsinə şərait yaradıb. Avropa dövlətləri bu gün etibar edirlər ki, Azərbaycan Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirən strateji tərəfdaşdır.

Bununla yanaşı, BMT, Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı

və Türk Dövlətləri Təşkilatı kimi qurumlarda ölkəmizin fəal iştirakı Azərbaycanın beynəlxalq etimadını daha da artırır. Azərbaycanın sədrliyi ilə Qoşulmama Hərəkatının fəaliyyəti yeni nəfəs qazanıb, bu da ölkəmizin global səviyyədə sözünün çəkisini daha da yüksəldib. Azərbaycanın mədəni diplomatiyası - multikulturalizm modeli, tolerantlıq mühiti və humanitar forumlar vasitəsilə dünyaya təqdim olunur. Bu siyasət nəticəsində Azərbaycan yalnız enerji və təhlükəsizlik sahəsində deyil, həm də mədəniyyətlərarası dialoq və humanizmə platforması kimi qəbul edilir.

Prezident İlham Əliyevin ardıcıl və prinsipli diplomatik xətti nəticəsində Azərbaycan beynəlxalq etimad mühitində özünə layiqli yer tutub. Avropa ilə münasibətlərdə qarşılıqlı hörmət, maraqların balansı və inam mühiti gələcək əməkdaşlığın əsasını təşkil edir. Bu realıq onu göstərir ki, Azərbaycan müstəqil siyasətini qorumaqla yanaşı, Avropanın siyasi birliyinə, enerji sabitliyinə və sülh gündəliyinə mühüm töhfə verir. Nəticə etibarilə, Azərbaycan bu gün artıq təkcə regionun deyil, bütövlükdə Avrasiyanın sabitlik və etimad mərkəzlərindən biri kimi qəbul olunur.

Pərviz SADAYOĞLU

Şuşaya yol açan Hadrut əməliyyatı

Vətən müharibəsinin hər günündə Müzəffər Ordumuz bir qəhrəmanlıq dastanı yazıb. "Arxada Vətən torpağıdır!" deyib döyüşlərə atılan igid əsgər və zabitlərimiz hər gün irəliləyiblər, yeni-yeni yaşayış məntəqələrimizi işğaldan azad ediblər. Tarixin bu günündə - 7 oktyabr 2020-ci ildə isə Silahlı Qüvvələrimiz Hadrut uğrunda döyüşlərə başlayıblar. Bu döyüşlərdə də hərbiçilərimiz misilsiz şücaətlər göstərməklə oktyabrın 9-da Hadrutu işğaldan azad etməyə nail olublar.

Tarixə qısa baxış

Ermənilər Azərbaycanın bir sıra yaşayış məntəqələri kimi, Hadrutu da sahiblənməyə və bu toponimi özünüinküləşdirməyə çalışıblar. Halbuki Hadrutun ermənilərlə hər hansı bir tarixi bağlılığı yoxdur.

1923-cü ildə Hadrut kəndi Azərbaycan SSR-də qanunsuz təşkil olunan Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin tərkibinə verilib, 1930-cu ildə isə yeni yaradılmış Dizaq rayonunun inzibati mərkəzi seçilib. Qəsəbənin adı 1727-ci ildə Osmanlı qaynaqlarında Dizaq nahiyyəsinin Hadrut kəndi olaraq keçir. Çar dövründə Hadrut kəndi Yelizavetpol quberniyasının Cəbrayıl qəzasının tərkibində olub. Bura 1847-ci ildən Poltava atlı kazak alayının qərarگاهی idi. 26 noyabr 1991-ci ildə ləğv edilərək ərazisi Xocavənd rayonunun tərkibinə verilib. Hadrut 1992-ci il oktyabrın 2-də Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunub.

Hadrutun coğrafi yerləşməsinin strateji önəmini anlayan ermənilər qəsəbənin müdafiəsini möhkəm təşkil etmişdilər. Bura çoxlu texnika və canlı qüvvə cəmlənmüşdü. Ətraf yüksəkliklərin ermənilərin əlində olması, işğal illərində yaradılan istehkamlar onlara üstünlüklər qazandırır. Buna görə də Hadrut uğrunda döyüşlər Vətən müharibəsinin ən ağır döyüşlərindən biri sayılır. Lakin nə qədər çətin olsa da, qəsəbə götürülməli idi. Oktyabrın 7-də düşmənin Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin hücumunu

fərqli istiqamətdən gözləyirdi. Ancaq ordumuz maneivə işlədərək hücum istiqamətini

döyüşünün gedişatı və əhəmiyyətinə dair ətraflı analitik hesabat hazırlanıb. Bu hesabat Azərbaycan hərbiçiləri ilə müşahibələrə, ərazinin birbaşa öyrənilməsinə və döyüş əməliyyatlarının diqqətlə təhlilinə əsaslanır.

Qeyd olunur ki, amerikalılar Hadrut döyüşünü 44 günlük müharibənin dönüş nöqtəsi hesab edirlər.

Vətən müharibəsinin ən ağır döyüşlərindən biri

Hadrutu tərəf dəyişdi. Əvvəllə ağır artilleriya atəşləri ilə qarşı tərəfin qüvvələrinə intensiv zərərbelər endirdi və bunun ardınca xüsusi təyinatlı qüvvələrimiz qəsəbəyə sızmağa nail oldular. Digər qruplar isə Hadrutu cənub istiqamətindən gələn yolları (Cəbrayıl və Xocavənd istiqamətindən) nəzarətə götürmüşdü. Həmin ərəfədə Ermənistan mətbuatı ətraf təpələrin ermənilərin nəzarətində olduğunu əsas götürməklə Hadrutun Azərbaycan ordusu tərəfindən götürülmədiyi barədə məlumatlar təqvilayırı. Yaşayış

məntəqəsini içəridən nəzarətə götürməyə nail olan hərbiçilərimiz sonradan ətraf təpələrin də ermənilərdən təmizlənməsinə nail oldular.

Vətən müharibəsinin 13-cü günü, oktyabrın 9-da xalq Prezident İlham Əliyevdən növbəti müjdə xəbəri aldı. Ali Baş Komandan xalqa müraciət edərək vurğulayıb: "Əziz həmvətənlər, Bu gün müzəffər Azərbaycan Ordusu bir neçə yaşayış məntəqəsini işğaldan azad edib. Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürəkdən təbrik edirəm.

Hadrutda Azərbaycan Bayrağının ucaldılması

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və qızları Leyla Əliyeva və 2021-ci il martın 15-də Füzuli və Xocavənd rayonlarında səfərdə olublar. Səfər çərçivəsində dövlətimizin başçısı Hadrut qəsəbəsində Azərbaycan Bayrağını qaldırıb və çıxış edib. Çıxışında qəsəbə-

nin işğaldan azad edilməsinin önəminə diqqət çəkən Prezident İlham Əliyev "Cəbrayıl rayonundan, Cəbrayıl şəhərindən sonra Hadrutun azad edilməsi hərbi əməliyyatlarımızın davam etdirilməsi üçün xüsusi əhəmiyyətə malik olan hadisə idi", - deyə vurğulayıb.

İşğaldan azad edilmiş yaşayış məntəqələrinin adlarını sizin diqqətinizə çatdırmaq istərdim: "Hadrut qəsəbəsi, Çaylı kəndi, Yuxarı Güzlək kəndi, Gorazılı kəndi, Qışlaq kəndi, Qaracalı kəndi, Əfəndilər kəndi, Süleymanlı kəndi, Sur kəndi".

Hadrutu azad edəndən sonra Azərbaycan Ordusunun xüsusi təyinatlıları həmin istiqamətdən Şuşaya doğru irəliləməyə başladılar. Halbuki, düşmənin Şuşaya hücumunu bu istiqamətdən olacağını gözləməirdi. Ermənilər Şuşaya hücumun Laçın dəhlizi və Qırımtzi Bazar istiqamətindən olacağı qənaətinə idilər. "Uğurlu əməliyyatlardan sonra yolumuz Şuşaya açıldı. Yolumuz dəyər, o yol yox idi. Uğurlu Hadrut əməliyyatından sonra, - hansı ki, Ermənistanda fərarilərin sayını kəskin artırırmışdır, - onlar inanmırdılar ki, biz o istiqamətdə gedəcəyik. Onlar bizi başqa yerlərdən gözləyirdilər. Amma bizim aslanlarımız, igidlərimiz olmayan yerdə yal açdılar, öz əlləri ilə, öz ayaqları ilə, öz sinələri ilə", - deyə Prezident İlham Əliyev bildirdi.

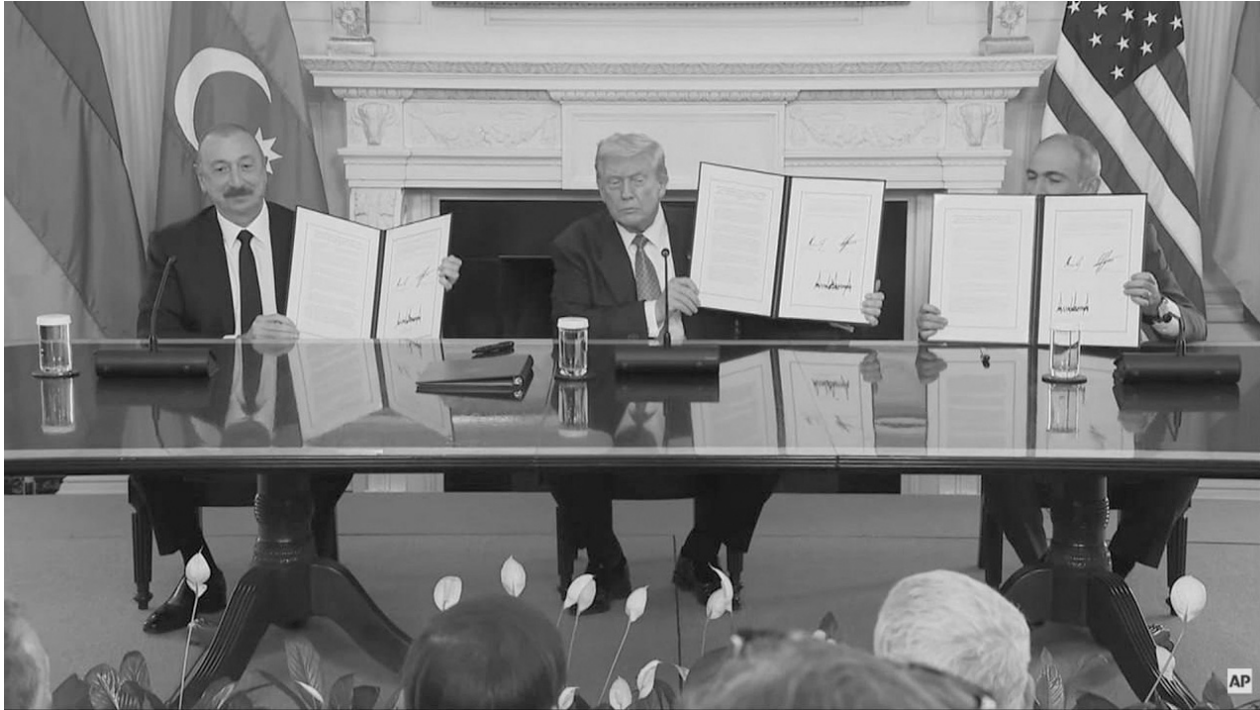
2021-ci il dekabrın 24-də Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və oğulları Heydər Əliyev Hadrut qəsəbəsinə növbəti dəfə səfər edib və burada hərbi hissənin açılışına qatılıblar.

2021-ci ilin iyununda işğaldan azad edilmiş Hadrut qəsəbəsində "Dəmir yumruq" abidəsi ucaldılıb. "Dəmir yumruq" abidəsinin üzərində Vətən müharibəsində düşmənin qorxulu yuxusuna çevrilən qəhrəman Azərbaycan əsgəri və dronlar da təsvir edilib.

Mübariz FEYİZLİ

Vaşinqtondan Nyu-Yorka...

Sülh danışıqlarında növbəti mərhələ

Növbəti müzakirə...

Artıq həmin proses uğurla davam və inkişaf etdirilir. Yeri gəlmişkən, sentyabrın 22-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov və Ermənistanın xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan Nyu-York şəhərində BMT Baş Assambleyasının sessiyası çərçivəsində görüşüblər. Görüşdə 2025-ci il 8 avqust tarixli Vaşinqton Sülh Sammitinin nəticələrinə əsaslanaraq, nazirlər sülh gündəliyinin irəlilədi-məsi üçün mümkün növbəti addımlar barədə fikir mübadiləsi aparıblar. Tərəflər dialoqu davam etdirmək barədə razılığa gəliblər.

Bundan başqa, Ceyhun Bayramov və Ararat Mirzoyan ABŞ Dövlət Katibi Marko Rubionun dəvəti ilə keçirilən Transatlantik şam yeməyində iştirak ediblər. Tədbirdə, həmçinin NATO-nun Baş katibi Mark Rutte, Avropa İttifaqının xarici siyasət üzrə rəhbəri Kaya Kallas, eləcə də İsveçrə və Ukrayna xarici işlər nazirləri iştirak edib. Şam yeməyi zamanı ABŞ dövlət

Katibi Trampın nailiyyətlərini qeyd edərək vurğulayıb ki, “Azərbaycan və Ermənistan möhkəm sülh yoluna qə-dəm qoyublar”.

Bir neçə gün öncə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan da Avropa Şurası Parlament Assambleyasının payız sessiyasında çıxışı zamanı ABŞ prezidenti Donald Trampın Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün bərqərar olması söylərinin əhəmiyyə-tini bir daha vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, 2025-ci il avqustun 8-nə qədər Ermənistan və Azərbaycan bir sıra addımlar ataraq sülhün əldə olun-ması və dövlətlərarası münasibətlərin qurulması istiqamətində irəliləyiş əldə ediblər.

Lakin o, ABŞ prezidentinin iştirakı olmadan indiki notecinin mümkün olmayacağını qeyd edib. “ABŞ-ın paytaxtı Vaşinqtonda, Ağ Evdə Ermənistan və Azərbaycan arasında sülhün bərqərar olmasını rəsmiləşdirən bə-yannamə qəbul edilib. Prezident Tramp da şahid qismində bu bəyannaməni imzalayıb”, - Paşinyan söyləyib. Baş nazir sülhü tarixi hadisə adlandı-

raq bildirib ki, bu, təkcə Ermənistan hökuməti və xalqının deyil, həm də Azərbaycan hökuməti və xalqının nailiyyətidir.

Göründüyü kimi, prosesin davamı olaraq Nyu-Yorkda baş tutan görüşlər, Paşinyanın çıxışı əslində, Vaşinqton-dan başlanan yolun yeni səhifəsi kimi qiymətləndirilir. Burada söhbət yalnız iki dövlət arasındakı münasibətlərdən getmir, həm də regionun gələcək inkişafı, iqtisadi inteqrasiyası və global təhlükəsizlik mühitinə əlavə töhfədən gedir. XİN başçıları arasında görüşün keçirildiyi məkan da təsadüfi deyil. BMT-nin Nyu-Yorkdakı tribunasında yayılan sülh mesajları beynəlxalq legitimlik qazanır, tərəflərin öhdəliklərinin isə daha da möhkəmlənməsinə şərait yaradır. Azərbaycanın siyasi iradəsi, Ermənistanın isə sülhə məcbur edən yeni geosiyasi reallıqları danışıqların əsas qayəsini təşkil edir. Beləliklə, Nyu-York görüşü həm prosesin davamlılığını, həm də bölgədə barışa aparın yolun artıq geriyyə dö-nüşsüz xarakter aldığını nümayiş etdirir.

Siyasi münasibətlər sistemi üçün yeni nümunə...

Nyu -Yorkda davam etdirilən bu proses özlüyündə bütün dünya üçün nümunə kəsb edir - çünki əldə olunan razılaşmalar, imzalanan sənədlər və dünyaya verilən mesajlar təkcə diplomatik nailiyyət sayılmır. Bu, həm də yeni əməkdaşlıqların yaradıl-masına, global təhlükəsizliyin təmini-nə, bütövlükdə Avrasiyada yeni iqtisadi mərhələnin başlanğıcına bir töhfədir. Vaşinqton razılaşmaları Cənubi Qafqazda sabitliyin təmin olun-masına yol açdığı kimi regional əməkdaşlığın dayanıqlı əsaslar üzərində qurulmasına da əsaslı təsir edir.

Təsadüfi deyil ki, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan da Nyu-Yorkda keçirilən BMT Baş Assambleyasının 80-ci sessiyasında çıxışı zamanı İrəvanla Bakı arasındakı son proseslərə diqqət çəkib. O deyib ki, sərhədlərin demarkasiyası üzrə komissiyaların birgə fəaliyyəti haqqında əsasnamə artıq ratifikasiya olunub və ən yüksək hüquqi qüvvəyə malik-

dir. Paşinyan əlavə edib ki, tərəflər avqustun 8-də Vaşinqtonda paraflanan Sülh və Dövlətlərarası Münasibətlərin Bərqərar Olması haqqında Saziş üzrə razılığa gəliblər. Onun sözlərinə görə, bu proseslər iki ölkə arasında münasibətlərin normallaş-ması istiqamətində mühüm addımlardır.

Paralel olaraq, bu, siyasi münasibətlər sisteminə mühüm ştrixlər qazandırır - məsələn, Azərbaycan nümunəsində Bakı ilə Vaşinqton arasında münasibətlərinin strateji müt-təfiqlik səviyyəsinə yüksəlməsinə yardım göstərir. İmzalanan sənədlər, Zəngəzur dəhlizinin (TRİPP) açılma-sı ilə bağlı razılaşma dünyanın yeni nizamına yeni nəfəs verəcək, global tranzit xəritəsində dönüş yaradacaq. Bu dəhlizdən keçən hər qatar, hər yük maşını, hər enerji xətti təkcə iqtisadi anlam daşımayacaq, həm də sabitlik, tərəqqi və əməkdaşlıq ideyasını daşıyacaq.

Sülh prosesi, mühüm yol xəritəsi...

Qeyd olunduğu kimi, Azərbaycan sülhpərvər mövqeyi və davranışları ilə bütövlükdə beynəlxalq aləm üçün yol xəritəsi formalaşdırır. Bu baxımdan Vaşinqtonda keçirilmiş yüksək səviyyəli görüş, əldə olunan razılaşmalar regionun və bütövlükdə dünyanın siyasi gündəliyində tarixi hadisə kimi qiymətləndirilir. Çünki münasibətlərin normallaşması Cənubi Qafqaz regionu üçün geostrateji, geoiqtisadi, geosiyasi mənada yeni üfüqlər açmaqla yanaşı, Şərq-Qərb, Şimal-Cənub, global cəhətlərarası münasibətlərdə əsaslı dönüş nöqtəsinə çevrilir. Nəzərə alsaq ki, artıq bir neçə aydır dünyada yeni siyasi nizamın formalaşdırılması istiqamətində aktiv prosesləri müşahidə edirik, Cənubi Qafqazda əbədi sülhün yaranması qütblərarası münasibətlərdə yeni bir cıdır açarı bilər. Şərq-Qərb kontenti üzrə ticari münasibətlərin ən vacib geo-coğrafi nöqtəsi sayılan Cənubi Qafqazın sabit və inkişafa yönəlik üstünlükləri göz önünə çıxaraq yeni dividendlər yaradacaq. Ümumiyyətlə, son dövrlərdə Azərbaycanın apardığı effektiv siyasi xətt bütün dünyada yüksək dəyərləndirilir. Bu sferada ABŞ-

Azərbaycan münasibətləri diqqət çəkir -

yeni bir trayektoriya qazanan ABŞ ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın inkişafının perspektivləri aydın və çoxşəxəlidir. Rəsmi Vaşinqton ölkəmizin regionda yaratdığı yeni reallıqları yüksək dəyərləndirir. Bu isə ABŞ-ın Azərbaycanın yaxın tərəfdaşı olması həqiqətini növbəti dəfə nümayiş etdirməklə yanaşı, əlaqələri daha da möhkəmləndirməkdə, irəliyə daşımaqda maraqlı olduğunu sübut edir.

Trampın sülhə töhfəsi...

Nyu-Yorkda da səsləndiriləyi kimi, Donald Trampın hakimiyyətə gəlişi həqiqətən də sülh və əmin-amanlıqla, sabitliklə müşayiət olunmaqdadır. Dövlət başçısının ilkin mərhələdə bütün məsələlərə soyuqanlı, ümumi maraqlar kontekstindən yanaşması, birtərəfli mövqedən uzaq, sırf işgüzar və sülhə yönəlik istiqamət müəyyənləşdirməsi bütün dünya üçün mühüm bir nümunəyə çevrilib. Diqqət yetirək, Donald Trampın sülhpərvər mövqeyi, dünyada sabitliyin əldə olunması üçün ortaya qoyduğu səylər bütün

katakliizmlər üçün eyni məsafədədir - Tramp və onun administrasiyası dünyanın bütün nöqtələrində baş verən qarşıdurmaların sona çatması üçün çalışır, bu uğurda vacib addımlar atırlar. Cənubi Qafqazda sülhün reallaşmasına və münasibətlərin normallaşmasına yönəlik mövqe isə tam bir uğur nümunəsidir - Azərbaycanın sayı ilə ərsəyə gələn sülh prosesi məhz Tramp adminstrasiyasının yaxından iştirakı ilə həqiqətə çevrilir.

Sülh üçün əsaslı addım...

XİN başçılarının görüşündə dialoqun davam etdirilməsi ilə bağlı razılığın əldə edilməsi isə tərəflərin sülh yolunda inamlı olmalarının göstəricisidir. Təbii ki, sülh üçün əsas şərtlərdən biri etimad mühitinin, qarşılıqlı güvənin daha da artırılmasıdır. Avqustun 8-də Vaşinqtonda “Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respubli-

kası arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin təsis edilməsinə dair Saziş” layihəsinin paraflanması ilə yanaşı, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinə birgə müraciətin imzalanması da bu etimad mühitinin daha da möhkəmlənməsinə doğru mühüm bir addım kimi yadda qaldı. Qeyd edək ki, artıq ləğvetmə prosesinə start verilib və bu ilin sonuna kimi Minsk Qrupu rəsmi şəkildə tarixə qovuşacaq. Beləliklə, sülh yolunda ən mühüm addımlardan biri atılıb. Ümid edilir ki, İrəvanın növbəti addımı Konstitusiyasında müvafiq dəyişikliklər etməsi, ölkəmizə qarşı açıq ərazi iddialarının aradan qaldırılması olacaq. Bəllidir ki, iki öl-

kədən birinin digərinə qarşı ərazi iddiası varsa, sülhlə bağlı aparılan proses əhəmiyyətli nəticə verə bilməz. Bu mənada, hazırda sülhlə bağlı atılacaq növbəti addım məhz Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının yer aldığı Ermənistan konstitusiyasının dəyişməsidir.

P.İSMAYILOV

Dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnozu üstələyib

Cari ilin 9 ayında dövlət büdcəsinin icrasında müsbət dinamika müşahidə olunub.

Maliyyə Nazirliyindən bildirilib ki, bu dövrdə xəzinədarlıq orqanları tərəfindən 1 milyon 124 mindən çox ödəniş tapşırığı icra edilib və dövlət büdcəsinin gəlirlərinin icrasında yüksək göstəricilər qeydə alınıb.

Belə ki, cari ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində dövlət büdcəsinin gəlirləri 29 milyard 142,4 milyon manat təşkil edib ki, bu da doqquz aylıq proqnozu 675,2 milyon manat və ya

2,4 faiz üstələyib.

Gəlirlərdə İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə daxilolmalar 12 milyard 455,8 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 614,2 milyon manat və ya 5,2 faiz, İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti üzrə daxilolmalar 34,5 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 8,2 milyon manat və ya 31,2 faiz, sair daxilolmalar 563,2 milyon manat təşkil edərək proqnozdan 304,4 milyon manat və ya 2,2 dəfə çox, Dövlət Neft Fondundan trans-

fert isə 10 milyard 860,7 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 100 faiz icra edilib.

Eyni zamanda, Dövlət Gömrük Komitəsi üzrə daxilolmalar 4 milyard 748 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 98,4 faiz, dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatların ödənişli xidmətlərindən daxilolmalar 480,2 milyon manat təşkil edərək proqnoza qarşı 73,3 faiz icra olunub.

Dövlət büdcəsinin xərcləri isə 2025-ci ilin 9 ayı ərzində 24 milyard 668,2 milyon manat məbləğində icra edilib.

Türk dünyasının səsi və sözü!

Son illər beynəlxalq münasibətlər sistemində regional təşkilatların rolu əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Bu kontekstdə Türk dünyasını birləşdirən və ortaq dil, mədəniyyət, tarix və maraq

Azərbaycan TDT missiyası ilə seçilir...

lara əsaslanan Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) böyük potensiala malikdir.

Təşkilatın təkamülü, Azərbaycanın bu quruma olan sadiqliyi Türk dünyasının

gələcəyinə yönəlik mühüm imkanlar açır. TDT-nin Zirvə görüşlərinin geosiyasi əhəmiyyəti, Azərbaycanın təşkilat daxilində təşəbbüskar və qurucu lider kimi rolu çoxşaxəlidir.

TDT Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə görüşü bu gün Qəbələ şəhərində “Regional sülh və təhlükəsizlik” mövzusu çərçivəsində baş tutacaq. Zirvə görüşü TDT-nin üzv və mü-

şahidəçi dövlətlərinin dövlət və hökumət başçılarını, eləcə də onların nümayəndə heyətlərini bir araya gətirəcək. Toplantı bölgədə, eləcə də beynəlxalq miqyasda aktual məsələləri müzakirə etməyə, əməkdaşlığı gücləndirməyə, o cümlədən Türk dünyasında birliyi, sülhü və rifahı daha da irəli aparmaq məqsədilə mühüm sənədləri qəbul etməyə imkan yaradacaq.

TDТ-nin inkişaf dinamikası

TDT 2009-cu ildə Naxçıvanda imzalanmış tarixi Naxçıvan Müqaviləsi ilə rəsmi şəkildə təsis olunsada, onun ideyası türkdilli xalqlar arasında əsrlərlə formalaşan siyasi, mədəni və hərbi həmrəyliyə söykənir. Bildiyimiz kimi, Azərbaycan, Türkiyə, Qazaxıstan və Qırğızıstan qurucu dövlətlər olub, sonradan Özbəkistan 2019-cu ildə üzv qəbul edilib. Macarıstan (2018), Türkmənistan (2021) və Şimali Kipr Türk Respublikası (2022) müşahidəçi üzv qəbul olunublar. 2023-cü ildə isə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına TDT-nin müşahidəçi statusu verilib.

Son illər TDT-nin sürətli genişlənməsi onu ənənəvi regional birliklərdən fərqləndirir. Artıq gündəlikdə təkcə mədəni və humanitar məsələlər deyil, strateji təhlükəsizlik, enerji siyasəti, texnologiya, nəqliyyat-logistika, kənd təsərrüfatı, kosmik tədqiqatlar və global ticarət yolları üzərində nəzarət kimi məsələlər də yer alır.

Türk birliyinin gücü - Azərbaycan

Azərbaycan TDT-nin ən fəal və strateji cəhətdən əhəmiyyətli üzvü olaraq həm təşkilatın yaradılmasında, həm də onun inkişafında aparıcı rol oynayıb. Prezident İlham Əliyevin “Bizim üçün TDT əsas beynəlxalq təşkilatdır, çünki bu, bizim ailəmizdir. Bizim başqa ailə-

dünyaya göstərmiş oldu.

Təşkilatın digər üzvləri də təsdiq edirlər ki, Azərbaycan bu birlikdə lo-komotiv funksiyasını yerinə yetirir. Ölkəmiz təşkilat çərçivəsində siyasi təşəbbüslərlə çıxış edir, yeni əməkdaşlıq sahələri yaradır və ortaq layihələrin

miz yoxdur. Bizim ailəmiz Türk dünyasıdır” fikirləri Azərbaycanın bu birliyə verdiyi mənəvi və strateji dəyərin ön bariz ifadəsidir. Prezident bu sözləri 2024-cü il fevralın 14-də andıcmə mərasimində səsləndirərək, Azərbaycanın Türk dünyası ilə bağlı mövqeyini bütün

maliyyələşdirilməsində, idarə olunmasında fəal iştirak edir. Ölkə başçımızın təşəbbüsləri TDT-nin inkişaf strategiyasının əsas istiqamətlərini müəyyənləşdirib. Məhz bu təşəbbüslər nəticəsində TDT formal birlikdən real təsir gücünə malik beynəlxalq təşkilata çev-

rilib.

Ötən ilin iyulunda Şuşada keçirilmiş qeyri-rəsmi Zirvə Görüşü və qəbul edilmiş Qarabağ Bəyannaməsi Azərbaycanın ideoloji liderlik missiyasını və TDT-nin vahid siyasət mexanizminə ehtiyac duyduğunu bir daha göstərdi. Prezident həmin Zirvə zamanı bildirmişdi ki, TDT dünya miqyasında güc mərkəzlərinin birinə çevrilməli, 21-ci

əsr Türk dünyasının inkişafı əsri olmalıdır. Bu bəyanat türk dövlətlərinin qarşısında yalnız regional deyil, global miqyasda tarixi hədəf qoydu. Məlumdur ki, tarixin bütün dövrlərində türklər zəngin dövlətçilik ənənələri, hərbi gücü, elm və incəsənətə verdiyi töhfələri ilə seçilib, bəşər sivilizasiyasının inkişafında özünəməxsus iz qoyublar. Bu sivilizasiya zəngin dövlətçilik ənənələri, elm və mədəniyyətə verdiyi nailiyyətlərlə bəşəriyyətin inkişafında mühüm rol oynayıb. Azərbaycan dövləti və xalqı da bu böyük sivilizasiyanın önəmli parçası olaraq hom

ondan faydalanıb, həm də öz töhfələrini verib. TDT-nin inkişaf xətti göstərir ki, bu birlik gələcəyin siyasi, iqtisadi və təhlükəsizlik arxitekturasında da real güc mərkəzi formalaşdırır. Global miqyasda söz sahibinə çevrilən Azər-

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

baycan bu platformanın inkişafında hər zaman fəallığı və liderliyi ilə seçilib.

Yeganə

Mundial Azərbaycana gəlir

Hər cəhətdən müsbət reallıqları ilə bütün dünyanın diqqətini cəlb edən Azərbaycanda beynəlxalq idman yarışlarının keçirilməsi artıq ənənə halını alıb. Bu günlərdə FI-

FA İcraiyyə Komitəsinin qəbul etdiyi qərara əsasən, daha bir mötəbər turnirin - 2027-ci ildə 20 yaşadək futbolçulardan ibarət milli komandalardan dünya çempio-

natının final mərhələsinin oyunlarına ev sahibliyi hüququ ölkəmizə verilib. Azərbaycan dünya səviyyəli yarışların təşkilatçılığını qarşıda Özbəkistana birlikdə həyata

keçirəcək.

1977-ci ildən etibarən iki ildən bir təşkil edilən U-20-lər arasında növbəti mundial sayca 25-ci olacaq. Bununla da futbol tarixində ilk

dəfə kişilərin yarışında dünya çempionatı Azərbaycanda keçiriləcək. Həmçinin ilk dəfə ölkəmizin kişilərdən ibarət yığması mundialın final mərhələsində iştirak edəcək.

Dünya idman ailəsinin ölkəmizə artan inamı

FIFA İcraiyyə Komitəsinin bəhs olunan qərarı dünya idman ictimaiyyətinin Azərbaycana olan inamının əyani göstəricisidir. Təbii ki, bunu şərtləndirən fundamental amillər var. Bu inam ilk növbədə Azərbaycanın güclü dövlət olmasından qaynaqlanır. Aydın ki, dünyada böyük maraqla izlənildən yarışları iqtisadi potensialı, maliyyə imkanları aşağı səviyyədə olan ölkələrin təşkil etməsi mümkün deyil. Müstəqil Azərbaycan isə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə aparılan məqsədyönlü siyasətin məntiqi nəticəsi olaraq güclü dövlətə çevrilib və bunu müxtəlif sahələrdə hər zaman təsdiqləyir. Eyni zamanda, uzunmüddətli sabitlik, yüksək səviyyədə olan vətəndaş həmrəyliyi, cəmiyyətimizin tolerantlığı və bu kimi digər amillər ölkəmizin üstünlüyünü şərtləndirir.

Öz növbəsində Azərbaycan da göstərilən etimadı bir qayda olaraq yüksək səviyyədə doğruldur. Dünya idman ailəsinə ev sahibliyi hüququnun Azərbaycana verilmə yarışların mütləq qaydada yüksək səviyyədə keçiriləcəyinə qəti inam formalaşması son dərəcə qürurvericidir. Artıq gözəl bir ənənə yaranıb - ölkəmiz ev sahibliyi etdiyi beynəlxalq yarışlara ciddi hazırlıqlar görür, özünün yüksək standartlarını müəyyənləşdirir və sonradan bu standartlar dünya səviyyəsində qəbul olunur.

İndiyədək respublikamızda yaddaşlarda gözəl təəssüratlarla qalan bir sıra beynəlxalq səviyyəli yarışlar böyük uğurla baş tutub. Onlardan yalnız bir neçəsini sadalamaq yerinə düşər. Qoca qitənin tarixində 2015-ci ilin yayında ilk dəfə təşkil olunan Birinci Avropa Oyunlarına Azərbaycanın ev sahibliyi etməsi bizim üçün daimi qürur mənbəyi olaraq qalacaq. Birinci Avropa Oyunlarının 2015-ci ilin yayında Bakıda keçirilməsi barədə qərar 2012-ci ilin dekabrında Avropa Olimpiya Komitəsinin (AOK) Baş Məclisində qəbul edilib. Avropanın idman olimpiyası ailəsi Bakının namizədliyini böyük səs çoxluğu ilə dəstəkləyib.

Yarışlarda 50 Avropa ölkəsindən 6000-dən çox idmançı mübarizə aparıb. Avropa Oyunlarının təqviminə 30 idman növü daxil edilmişdi. Onlardan 24-ü Olimpiya, 6-sı isə qeyri-Olimpiya idman növü idi. Oyunlarda idmançılar 253 dəst medal uğrunda yarışılıb.

Birinci Avropa Oyunlarından sonra İslam dünyası IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına ev sahibliyi hüququnu Azərbaycana həvalə edib. Bu Oyunların da miqyası çox böyük idi. İslam Həmrəyliyi

İdman Federasiyasının bütün üzv dövlətləri Oyunlara qatılıblar. Oyunlarda 21 idman növü üzrə 54 dövlətin 3 000-dən çox idmançısı mübarizə aparıb. Atletlər 269 dəst medal uğrunda yarışılıb.

İdman yarışlarının təşkilində böyük təcrübəyə malik olan Azərbaycan təkcə son illərdə gimnastikanın dörd növü üzrə Dünya Kubokuna, yeniyetmə cüdoçular arasında Avropa Kubokuna, bədii gimnastika üzrə 39-cu Avropa çempionatına ev sahibliyi edib. Dünyanın ən güclü snayperlərinin iştirakı ilə keçirilən atıcılıq üzrə Dünya kuboku dəfələrlə respublikamızda baş tutub.

Paytaxt Bakı 2016-cı ildən başlayaraq dünyada çox məşhur olan Formula-1 yarışlarına ev sahibliyi edir. Bir neçə gün bundan əvvəl paytaxtımızda növbəti Formula - 1 yarışlarının böyük coşqusunu yaşandı.

Hazırda isə respublikamız III MDB Oyunlarına böyük uğurla ev sahibliyi edir. Bu yarışlara 13 ölkədən 1 624 idmançı və 2 337 nümayəndə qatılıb. Turnirdə Azərbaycanı 340, Pakistani 4, Rusi-

yanı 262, Özbəkistani 254, Belarusu 240, Qazaxıstanı 147, Tacikistani 144, Qırğızıstanı 126, Türkmənistanı 48, Türkiyəni 38, Kubanı 11, Küveyti 6, Omanı isə 4 idmançı təmsil edir.

Dünya idman ailəsinin Azərbaycana artan inamını təsdiqləyən daha bir faktı qeyd edək. Xatırladaq ki, Avropa İdman Paytaxtları və Şəhərləri Federasiyası Bakı şəhərini 2026-cı il üçün dünyanın “İdman paytaxtı” seçib. 2025-ci ilin sonunda Belçikanın paytaxtı Brüsseldə, Avropa Parlamentində Bakı şəhərinin dünyanın “İdman Paytaxtı” olaraq rəsmi təqdimat mərasiminin keçirilməsi planlaşdırılır.

Bütün ölkə boyunca yaradılan müasir idman infrastrukturu

Bütün ölkə boyunca yaradılan müasir idman infrastrukturu dünya idman ictimaiyyətinin Azərbaycana artan inamını şərtləndirən digər bir mühüm amildir. Zəruri infrastruktur yaradılmadan böyük idmanda uğurlar qazanmaq da mümkün deyil. İlham Əliyevin 1997-ci il 31 iyul tarixində Milli Olimpiya Komitəsinin (MOK) Prezidenti seçildikdən sonra böyük diqqət göstərdiyi sahələrdən biri də bütün ölkə boyu müasir idman infrastrukturunun yaradılması oldu. İlham Əliyevin paytaxt Bakının qəsəbələrində və regionlarda İdman-Olimpiya Komplekslərinin tikilməsi ilə bağlı irəli sürdüyü təşəbbüs böyük sosial məhiyyət daşıyır. Məmnunluq hissi ilə vurğulamaq istərdik ki, hazırda bu proses respublikanın bütün bölgələrini əhatə edib. Artıq ölkə üzrə 50-yə yaxın Olimpiya-İdman Kompleksi idmanseverlərin istifadəsinə verilib. Eyni zamanda, MOK-un rəhbərinin söyləri ilə mövcud idman arenalarnının yenidən qurulması, idman obyektlərinin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi ar-

dıcıl şəkildə davam etdirilir.

Hazırda ölkəmiz idman infrastrukturu təminatı baxımından dünyanın inkişaf etmiş ölkələrindən geri qalmır. Ölkəmizin böyük uğurla ev sahibliyi etdiyi Birinci Avropa Oyunlarına hazırlıq çərçivəsində Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə Təşkilat Komitəsi yaradılmışdı. Təşkilat Komitəsinin səmərəli fəaliyyətinin nəticəsi olaraq həyata keçirilən layihələr respublikamızın idman infrastrukturunu əhəmiyyətli dərəcədə zənginləşdirib. Birinci Avropa Oyunlarına hazırlıq məqsədilə 5 müasir idman qurğusu - Milli Gimnastika Arenası, BMX Veloparkı, Bakı Su İdmanı Mərkəzi, Bakı Atıcılıq Mərkəzi və möhtəşəm Olimpiya Stadionu inşa edilib. Bundan başqa, atletlər kəndi barədə də ən xoş sözləri söyləmək mümkündür.

O cümlədən hazırda Azərbaycanın regionlarında keçirilən III MDB Oyunlarına hazırlıq çərçivəsində də yeni müasir idman obyektləri istifadəyə verilib. Ötən ilin aprel ayında Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə Gəncə İd-

man Sarayının açılışı baş tutub. Gəncə İdman Sarayı müasirliyi ilə diqqət cəlb edir. Ümumi sahəsi 40 min kvadratmetrə yaxın olan İdman Sarayında bütün zəruri infrastruktur yaradılıb. Böyük zalda beynəlxalq standartlara uyğun olaraq basketbol, voleybol, həndbol, mini-futbol və atletika oyunlarının keçirilməsi nəzərdə tutulub. İdman Sarayındakı üzgüçülük hovuzu Beynəlxalq Üzgüçülük Federasiyasının standartlarına tam cavab verir. Nəhəng idman qurğusunda Beynəlxalq İdman Atıcılığı Federasiyasının (ISSF) standartlarına uyğun atıcılıq zalı, həmçinin müxtəlif ölçülü yoqa, pilates, atletika, fitness, boulding, masəüstü tennis, şahmat, kross-fit zalları, SPA mərkəzi, bilyard masası və s. fəaliyyət göstərir.

III MDB Oyunlarının açılışından bir gün əvvəl - sentyabrın 27-də isə Prezident İlham Əliyev Gəncə Şəhər Stadionunun açılışına qatılıb. Ərazisi 10 hektardan çox olan stadionun tamaşaçı tutumu 15 min 343 nəfərdir. Ərazidə AFFA tərəfindən köməkçi meşq meydançaları və futbol akademiyasının binası tikilib. Stadionda futbolçular üçün soyunub-geyinmə, konfrans, tibb, hakimlər, texniki heyət üçün otaqlar və digər zəruri sahələr yaradılıb. UEFA-nın 4-cü kateqoriya standartlarına uyğun inşa edilən arena müasir işıqlandırma, səs, yayım, internet, təhlükəsizlik sistemləri ilə təchiz olunub.

Azərbaycanı fərqləndirən cəhət ondan ibarətdir ki, respublikamızda idman infrastrukturunun yaradılmasında ən yüksək standartlar tətbiq edilir. İndiyədək istifadəyə verilən idman obyektlərində beynəlxalq səviyyəli yarışları keçirmək üçün bütün imkanlar var.

Azərbaycan idmançılarının böyük uğurları

Mötəbər beynəlxalq turnirlərə ev sahibliyi hüququnun Azərbaycana həvalə edilməsi və yarışlara hazırlıq çərçivəsində paytaxtda və regionlarda müasir idman infrastrukturunun qurulması həmçinin ölkədə idmanın inkişafına güclü təsir göstərir. Son illərdə beynəlxalq yarışlara lisenziyalı qazanan idmançılarımızın sayı əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Müxtəlif beynəlxalq turnirlərə qatılan Azərbaycan idmançıları yüksək nəticələr göstərərək dünya are-

nalarında bayrağımızı ucaldır, himnimizi səsləndirirlər.

İdmançılarımızın Olimpiya Oyunlarında uğurlu çıxışları respublikamızda idmanın inkişafına əyani sübutdur. Olimpiya Oyunları bütün digər idman yarışları arasında xüsusi yer tutan bir yarışdır, dörd ildən bir keçirilən idman bayramıdır və əlbəttə ki, hər bir idmançı, hər bir ölkə bu Oyunlara xüsusilə hazırlaşır. İdmançılarımız ötən ilin yayında baş tutan sonuncu - “Paris - 24”

33-cü Yay Olimpiya Oyunlarında daha uğurlu nəticələr qazanmağa nail olublar. Qeyd edək ki, Azərbaycan “Paris-2024” Yay Olimpiya Oyunlarında 15 idman növü üzrə 48 idmançı ilə təmsil olunub. Bütövlükdə, idmançılarımız Parisdə 2 qızıl, 2 gümüş və 3 bürünc medal qazanıblar. Həmçinin Azərbaycanın bədii gimnastika üzrə qrup hərəkətləri komandası Paris Olimpiadasında 5-ci pillədə qərarlaşmaqla tarixi uğura imza atıb. Yekun nəticələrə görə, Azərbaycan son Olimpiya Oyunlarında dünya ölkələrinin sıralamasında 30-cu yerdə qərarlaşıb ki, bu da kifayət qədər yaxşı göstəricidir.

Mübariz ABDULLAYEV

Redikül müxalifətin növbəti ifşası...

Ermənistanın ölkəmizə qarşı apardığı işğal 30 ildən artıq davam etdi. Bu 30 ildə Azərbaycan Qarabağ həqiqətlərini bütün dünyaya çatdırmaq üçün bütün səylərini səfərbər etdi - təəssüf ki, dünya ictimaiyyəti düz 30 il bu işğala, bu təcavüzə, bu haqsızlı-

ğa göz yumdu, hətta bəzi məqamlarda işğalçıya haqq qazandırmaq üçün “qollarını” çırmadı. Xocalı boyda hə-

qiqətə kor, Şuşa boyda haqsızlığa lal olan susqun dünya “Qarabağ münəqişəsi”ni həll etmək üçün “ATƏT-in

Minsk Qrupu”nu yaratdı və görövləndirdi.

Nəticə yenə dəyişmədi - hətta za-

man-zaman ATƏT-in Minsk Qrupunun davranışlarından, bəyanatlarından belə bir nəticə hasil olurdu: sanki bu qrup “münəqişə”ni həll etmək yox, onu “yaşatmaq”, “uzatmaq” və nəticədə Ermənistanın xeyrinə yekunlaşdırmaq üçün vəzifələndirilmişdi.

Aleksitimistlər ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvinə niyə reaksiya vermədilər?

2020-ci il Vətən müharibəsi və 2023-cü il antiterror tədbirləri ölkəmizin suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa etməklə yanaşı,

Minsk Qrupu tarixə qovuşdu - Azərbaycanın qətiyyəti sayəsində...

səmərəsiz ATƏT-in Minsk Qrupunun da ləğvini legitimləşdirdi. Artıq “Qarabağ münəqişəsi” deyilən bir konfrantasiya yox idi - artıq Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin normalaşması prosesi vardı ki, burada da ATƏT-in Minsk Qrupu ilə bağlı bir şey yox idi. Başqa sözlə, bu qurumun ləğvi tarixə qovuşmuş “münəqişənin” siyasi, de-fakto bitməsinə təsdiqləyən amilə çevriləcəkdi. Ermənilər də bunu anlayırdı - son iki ildə Minsk Qrupunun ləğvindən yayınmaq üçün etdikləri cəhdlər də bu faktı sübut edir. Erməni xisləti özünü burada da ortaya qoyurdu - onlar ümid edirdi ki, hansısa bir “zaman” gələcək və ATƏT-in Minsk Qrupunun “zühuru” onlara sərf edəcək: bu qurum onlara yenidən öz qondarma iddialarını bərpa etmək üçün platforma rolunu oynayacaq.

Azərbaycanın qətiyyəti isə bu xəbəsləyi də darmadağın etdi - avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbay-

can və Ermənistan xarici işlər nazirləri ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinə birgə müraciət im-

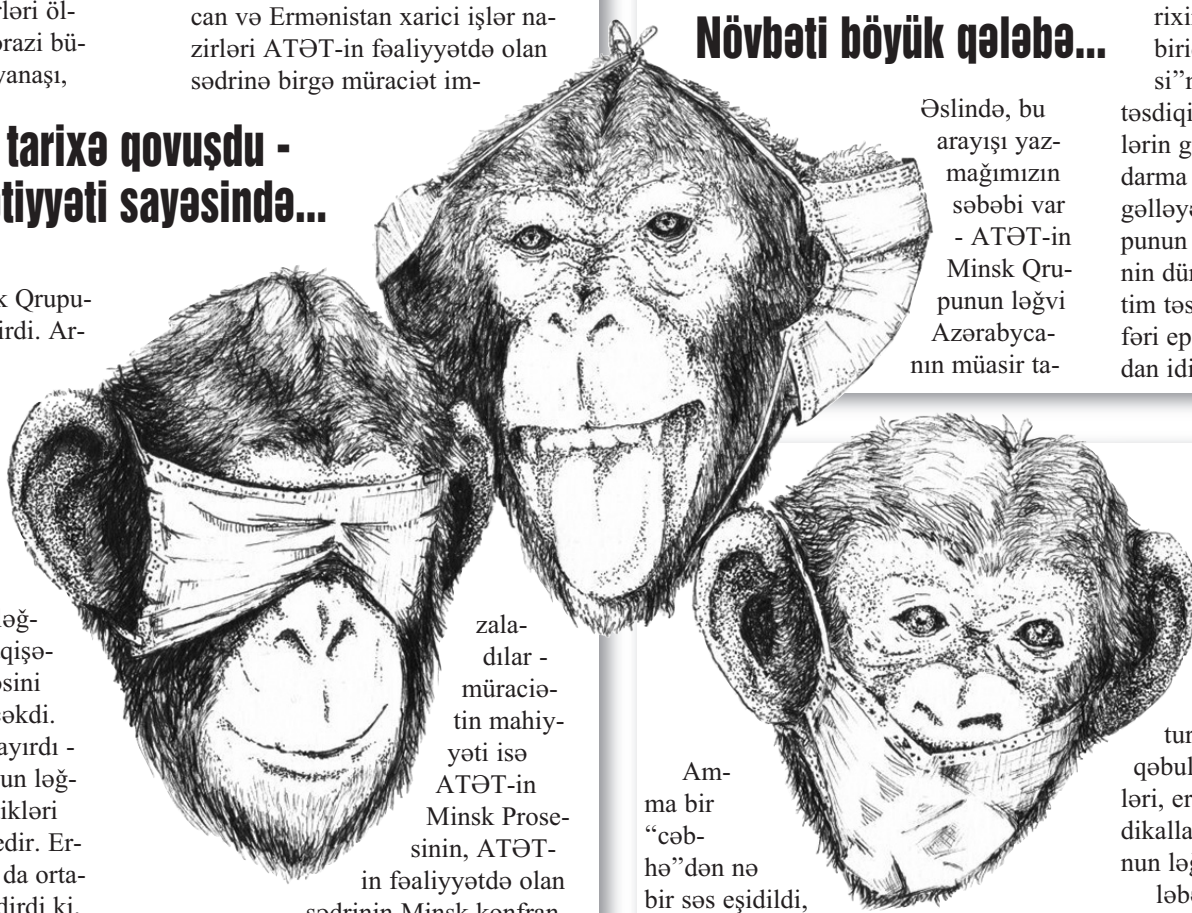
Növbəti böyük qələbə...

Əslində, bu arayışı yazmağımızın səbəbi var - ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi Azərbaycanın suverenliyinin dünya ictimaiyyəti tərəfindən legitim təsdiqi idi. Son 5 ilin Qarabağ zəfəri epopeyasının ən vacib epizodlarından idi. Bu mənada, ATƏT-in Minsk

rixinin ən mühüm nailiyyətlərindən biridir. Bu, “Qarabağ münəqişəsi”nin bütün dünya tərəfindən siyasi təsdiqi olmaqla yanaşı, həm də ermənilərin gələcəkdə hansısa yeni bir qondarma iddia ilə üstümüzə gəlməsini əngəlləyən haldır. ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi Azərbaycanın suverenliyinin dünya ictimaiyyəti tərəfindən legitim təsdiqi idi. Son 5 ilin Qarabağ zəfəri epopeyasının ən vacib epizodlarından idi. Bu mənada, ATƏT-in Minsk

Qrupunun ləğvi bütün dünyada böyük səs-küylə müşayiət olundu - dünyanın əksər dövlətlərinin başçıları bununla bağlı müsbət fikirlərini çatdırdılar, xalqımızı və dövlətimizi təbrik etdilər.

Bu qərar ölkəmizdə də yüksək səviyyədə qəbul olundu - ziyalılar, fikir adamları, siyasətçilər ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvinin mahiyyəti ilə bağlı fikirlərini geniş ictimaiyyətlə bölüşdülər, bu uğurun olda olunmasının sülh müqaviləsinin imzalanması istiqamətində vacib bir addım olduğunu dedilər...

zalandılar - müraciətin mahiyyəti isə ATƏT-in Minsk Prosesinin, ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin Minsk konfransının müzakirəsində olan münəqişə üzrə şəxsi nümayəndəsi və Yüksək Səviyyəli Planlaşdırma Qrupunun bağlanması barədə idi. Cəmi 22 gün sonra, sentyabrın 1-də ATƏT Nazirlər Şurası tərəfindən ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturlarının bağlanmasına dair qərar qəbul olundu...

Amma bir “cəbhə”dən nə bir səs eşidildi, nə də bir reaksiya verildi. Qarabağ sevincini, qələbə şövqünü, Zəfər emosiyasını yaxalandıqları aleksitimiya psixoloji pozuntusu üzündən yaşaya, bölüşə bilməyən redikül müxalifət bu uğuru da görməzdən gəldi. Heç bir redikül müxalifət nümayəndəsi nəinki ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvinin böyük bir uğur olduğunu

Aleksitimiya daşıyıcıları öz ampluasında...

etiraf etmədi - tam əksinə, bu məsələnin üzərindən ölü bir sükutla keçdilər: Sanki heç ABŞ-da belə bir bəyanat imzalanmayıb, sanki ATƏT-in Minsk Prosesi və əlaqəli strukturlarının bağlanmasına dair qərar qəbul olunmayıb. Hətta erməni KİV-ləri, erməni siyasətçiləri və erməni rəhbərləri belə ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvinə Azərbaycanın növbəti qələbəsi kimi tanıdılar - amma Əli Kərimli, Cəmil Həsəni, Gültəkin Hacıbəyli, Fuad Qəhrəmanlı və onlar kimi aleksitimiya psixoloji xüsusiyyətinin daşıyıcıları bu qələbəyə də sevinmədilər.

Diqqət edək - dünyanın hansı nöqtəsində baş verməyindən asılı olmayaraq Azərbaycana qarşı olan, Azərbaycanı qaralamağa yönələn şəxslər və böhtan-

na o dəqiqə reaksiya verirlər, “verilişlər” həsr edir, sosial şəbəkələrdə paylaşımır edirlər. Amma ATƏT-in Minsk Qrupunun ləğvi ilə bağlı qərar haqda bir cümlə belə yazmayıblar. Sosial şəbəkələrdə aparılan monitoring də bunu təsdiqləyir...

Beləliklə, Əli Kərimli və əlaltıları bununla tək erməni lobbisi və ya ermənipərəstlərə olan əlaqələrini faş etmirlər, həm də, öz xəbis, kinli, xalqın qarşı qisasçı mövqedə olmalarını, qələbələrə və uğurlara qışqanc yamaşmalarını ortaya qoyurlar. Hər zaman bildirilir ki, Qarabağ zəfəri dövlətin, xalqın, hər bir azərbaycanlının, hətta körpələrimizin qələbəsidir. Amma bu aleksitimiya daşıyıcıları bu qələbəyə də sevinmirlər - demək ki, nə bu xalqdan, nə də bu dövlətdən deyillər...

MƏNSUR

Çoxmərkəzli dünya: istifadə üçün təlimat

Müasir beynəlxalq sistem XX əsrin ikinci yarısından bəri görünməmiş transformasiya mərhələsinə qədəm qoyub. Qərb mərkəzli, liberal qaydalara əsaslanan, Vaşinqton və Brüssel oxunun dikətə etdiyi “vahid qaydalar sistemi” artıq reallıqda fəaliyyət qabiliyyətini itirib. Ukrayna böhranı, Yaxın Şərqdə silsilə müharibələr, enerji və ərzaq böhranları, sosial parçalanma və ideoloji təzadlar göstərir ki, dünya keçmiş hegemon modelləri ilə idarə oluna bilmir. 2 oktyabr 2025-ci ildə Soçidə keçirilən XXII “Valday” Beynəlxalq Diskussiya Klubunun plenar sessiyasında Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin “Çoxmərkəzli dünya: istifadə üçün təlimat” adlı məruzəsində bu fikirlər səsləndi. Forumda səslənən

rabər bölüşdürülməsi bu nizamın mahiyyətini açıq göstərdi. Lakin XXI əsr sübut etdi ki, hegemonluq nə əbədi, nə də effektivdir. ABŞ və Avropa dövlətləri indi daxili siyasi böhranlar, sosial parçalanma, milli kimlik böhranı, ideoloji ziddiyyətlərlə üz-üzədir. Bu, “post-hegemon dövrü”nün başlanğıcıdır. Yeni nizamda heç bir dövlət təkbaşına global prosesləri müəyyən edə bilmir. Hər bir aktor - istər Avrasiya gücləri, istərsə də Afrika və Latin Amerikası ölkələri - artıq öz səsinə eşitdirmək istəyir. Müasir beynəlxalq münasibətlər sistemi artıq yalnız hərbi güc balansını və ya böyük dövlətlərin blok siyasəti üzərində qurulmur. İndi yeni dünya düzeni daha çox döyərlərə əsaslanır - yeni qarşılıqlı hörmət, əməkdaşlıq, kon-

xarır, Şərq sivilizasiyaları harmoniyanı, kollektiv məsuliyyəti və önəni ön plana çəkir, İslam dünyası isə ədalət, mənaiviyyət və ictimai həmrəyliyi vurğulayır. Yeni dünya düzeni o zaman dayanıqlı ola bilər ki, bu fərqli döyərlər rəqəbat deyil, qarşılıqlı tanıma və hörmət əsasında global sistemdə öz yerini tapsın. Nəticədə isə “Polisentrlik” həm çoxqütblülük (bir neçə güc mərkəzinin olması), həm də çoxsəslilik (fərqli mədəniyyətlərin və döyərlərin tanınması) deməkdir. Yeni dünyanın artıq xəritədə sərhədlərlə deyil, insanların və xalqların döyərlərinə hörmətlə ölçülür. Hegemon modelin çöküşü regional diplomatiyanın və mədəni diplomatiyanın dirçəlişinə yol açır. Asiya, Afrika və Latin Amerikası dövlətləri artıq

deyil - iqtisadi və siyasi aktor statusu qazanır. Bu birlik Avrasiyanın geoiqtisadi xəritəsini dəyişmək gücündədir. Valdayda səslənən əsas ideyalardan biri “təhlükəsizliyin bölünməzliyi” prinsipidir. Əgər bir dövlətin təhlükəsizliyi digərlərinin hesabına qurulursa, bu, dayanıqlı sülh yaratmır. Bu prinsip Azərbaycan və Türkiyənin regional siyasətində də aydın görünür. Cənubi Qafqazda yeni reallıq - Qarabağ münəqişəsinin ədalətli həlli, suverenliyin bərpası və sülh gündəliyinin təşviqi - münəqişədən sonra ədalətli nizamın mümkünlüyünü sübut etdi. Bu, gücə əsaslanan deyil, hüquqa, razılaşmaya və qarşılıqlı hörmətə əsaslanan modeldir. Öz inkişaf yolunu böyük dövlətlərin hegemoniyasından kənarda

Valdayda səslənən fikirlər göstərdi ki, XXI əsrin diplomatiyası təkcütblü diktədən çoxqütblü dialoqa keçir. Artıq “böyük dövlətlərin diktəsi” yerini sivilizasiyalı razılaşmalara, yaradıcı kompromislərə verir. Bu diplomatiya şəffaflıq, qarşılıqlı hörmət və milli kimliyə hörmət üzərində qurulur. Azərbaycan və Türkiyə bu yeni modelin önündə gedən dövlətlərdəndir. Baki “Qoşulmama Hərəkatı”nın sədrliyi dövründə ədalətli beynəlxalq nizamın təşviqinə böyük töhfə verdi. Ankara isə humanitar diplomatiya, vasitəçilik təşəbbüsləri (Suriya, Ukrayna, Qara dəniz taxıl dəhlizi və s.) ilə yeni tipli vasitəçi dövlət modelini təqdim etdi. Valday Forumu bir daha göstərdi ki, dünya monolit deyil - mozaikadır. Bu mozaik-

fikirlər bir daha göstərdi ki, beynəlxalq münasibətlər yeni mərhələyə - polisentrlik və sivilizasiya balans mərhələsinə daxil olur. Bu, təkəcə siyasi və iqtisadi müstəvidə deyil, həm də döyərlər, mədəniyyətlər və etik normalar müstəvisində yeni düşüncə tələb edir.

XX əsrin sonlarında SSRİ-nin süqutu Qərbə tarixi üstünlük qazandı. ABŞ və onun müttəfiqləri liberal demokratiyanı universal model kimi təqdim edərək “vahid dünya nizamı” qurmaq cəhdinə başladılar. NATO-nun Şərqə doğru genişlənməsi, beynəlxalq hüququn selektiv tətbiqi, resursların qeyri-bə-

sensus və mədəni müxtəlifliyin qəbul edilməsi həlledici rol oynayır.

“Polisentrlik” anlayışının izahını verəndə qeyd edirik ki, əvvəllər çoxqütblülük (məsələn, ABŞ - SSRİ qarşıdurması) yalnız güc mərkəzlərinin sayını göstərirdi: birqütblü, ikiqütblü və ya çoxqütblü dünya. Müasir “polisentrlik” isə sadəcə güc mərkəzlərinin çoxluğu deyil, həm də çoxsəslilik deməkdir. Bu, müxtəlif sivilizasiyaların, mədəniyyətlərin və döyərlərin beynəlxalq sistemdə iştirak etməsi, öz töhfəsini verməsi deməkdir. Məsələn Qərb dünyası demokratiya və insan hüquqları döyərlərini önə çı-

Valday Forumunun “dərsləri” və XXI əsrin siyasi fəlsəfəsi üzərində düşüncələr

“obyekt” deyil, siyasi subyekt kimi çıxış edirlər. Bu, həm də yeni beynəlxalq etik sistemin - tarixi məsuliyyət və mədəni hörmət əsasında qurulan diplomatiyanın yaranması deməkdir.

Türk Dünyasının geosiyasi missiyanı

Bu yeni reallıqda Türkiyə və Azərbaycan kimi dövlətlərin rolu xüsusi diqqətə layiqdir. Onlar Qərb və Şərq, Şimal və Cənub arasında körpü rolunu oynayır, “blok” təcükürünü rədd edib “əlaqə və balans” modelini irəli sürürlər. Azərbaycanın çoxvektorlu siyasəti, enerji diplomatiyası, nəqliyyat dəhlizləri (Zəngəzur, Orta Dəhliz, Bakı-Tbilisi-Qars) və multilateral təşəbbüsləri onun Avrasiya inteqrasiyasında strateji qovşaq kimi əhəmiyyətini artırır. Türkiyə isə NATO üzvü olmaqla yanaşı, Böyük Avrasiya Konsepsiyası çərçivəsində Asiya gücləri ilə əlaqələri dərinləşdirir, eyni zamanda İslam dünyasının lider dövlətlərindən biri kimi çıxış edir. Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) artıq sadəcə mədəni birlik

müəyyən edən dövlətlər - artıq global siyasətdə real qüvvədir. BRİKS, ŞƏT, TDT, ASEAN və Afrika İttifaqı kimi platformalar alternativ mərkəzlərin formalaşmasını təsdiqləyir. Bu birliklərin ortaq cəhəti - bərabərhuquqlu əməkdaşlıq, qeyri-ideoloji yanaşma və qarşılıqlı fayda prinsipiylərdir. Onlar “kimin əleyhinə” deyil, “öz inkişafı üçün” fəaliyyət göstərilir. Beləliklə, XXI əsr diplomatiyasının paradigması “geosiyasi nəzarət”dən “geoiqtisadi paylaşma”ya keçir.

Yeni beynəlxalq nizamın əsasında yalnız iqtisadi maraqlar deyil, sivilizasiya suverenliyi dayanır. Xalqların tarixi kimliyinə, dini və mədəni döyərlərinə hörmət olmadan universal döyərlər sistemi qurmaq mümkün deyil. Qərbin “vahid model” cəhdləri iflasa uğrayıb, çünki mədəni müxtəliflik tarixin obyektiv reallığıdır. Bu mənada türk-islam sivilizasiyası - etik ədalət, ailə institutunun qorunması, kollektiv məsuliyyət və mənəvi səbəblik döyərləri ilə - yeni dövrdə balanslaşdırıcı faktor kimi çıxış edə bilər.

kanın davamlılığını isə onun müxtəlifliyinə hörmətdən asılıdır. Yeni dünya düzeni artıq bir mərkəzin diktəsi ilə deyil, çoxsaylı mərkəzlərin razılıqlı ilə formalaşır. Bu reallıqda Azərbaycan və Türkiyə kimi dövlətlər - mədəniyyətlərarası körpü, regional sabitlik dayacağı və beynəlxalq ədalətin müdafiəçiləri kimi strateji rol oynayır. Gələcəyin diplomatiyası artıq “hakimiyyət oyunu” deyil, “sivilizasiya dialoqu”dur və bu dialoqun ən güclü səsi türk dünyasından gəlir.

Kəramət QƏNBƏROV, Beynəlxalq hüquq üzrə ekspert

Gürcüstanda növbəti “Maydan” uğursuzluğu

Qonşu Gürcüstanda ötən il baş tutan parlament və prezident seçkilərindən sonra cari il oktyabrın 4-də yerli özünüidarəetmə orqanlarına seçkilər keçirilib. Lakin bu dəfə də seçkilər incidentsiz ötüməyib. Belə ki, parlament və prezident seçkiləri ərəfəsində olduğu kimi, bələdiyyə seçkilərindən sonra da müxalifət təmsilçiləri Tbilisidə küçələrə çıxaraq elan olunan nəticələrə etirazlarını bildiriblər. Bəs, əslində, qonşu ölkədə nə baş verir? Niyə Gürcüstanda hər seçki ərəfəsində ara qarışıq? Müxalifət nə istəyir? Xalq kimin tərəfindədir? Beləliklə, Gürcüstanın siyasi həyatına nəzər salaq.

12 siyasi partiyanın iştirakı ilə keçirilən seçkilər

Gürcüstanda yerli özünüidarəetmə orqanlarına seçkilərdə səsvermə saat 08:00-da başlayıb və 20:00-da başa çatıb. Ölkə üzrə, ümumilikdə, 3061 seçki məntəqəsi fəaliyyət göstərir. Onlardan 2284-ü elektron, 777-si isə ənənəvi qaydada təşkil olunub. Bundan əlavə, cəzaçəkmə müəssisələrində də 10 seçki məntəqəsi açılıb.

Seçicilərin ümumi sayı 3 513 818 nəfərdir. Onlardan təxminən 3 130 348 nəfər elektron texnologiyalardan istifadə etməklə səs verib. 47 min gənc ilk dəfə səsvermədə iştirak edib. 60 754 seçici isə daşınan qutular vasitəsilə səsvermə üçün müraciət edib.

Seçkilərdə 12 siyasi partiya qatılıb. Onların sırasında “Vətən, Dil, İnam”, “Mühafizəkarlar Gürcüstan üçün”, “Bizim Vahid Gürcüstanımız”, “Azad Gürcüstan”, “Patriotlar Alyansı”, “Güclü Gürcüstan - Lelo”, “Gürcüstan”, “Yaşıl Partiya”, “Xalq hökuməti”, “Gürcüstan üçün Qaxariya”, “Qırçı” və hakim “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan” partiyaları var.

Majoritar dairələr üzrə 2 228 namizəd yarışıb, onlardan 32-si təşəbbüs qrupları tərəfindən irəli sürülüb. Seçki prosesini 28 beynəlxalq, 27 yerli təşkilat, həmçinin 73 KİV-dən minə yaxın jurnalist izləyib.

Müxalifətin “hakimiyyəti devirmək” planı iflasa uğrayıb

Qeyd etdiyimiz kimi, Gürcüstanda bələdiyyə seçkiləri müxalifətin etirazları ilə müşayiət olunub. Etiraz aksiyalarının iştirakçıları hakimiyyəti ələ keçirmək məqsədilə meydanlara toplaşmışlar. Lakin bu dəfə də Tbilisi küçələrində müxalifətin “Maydan” uğursuzluğu təkrarlanıb. Gürcüstanın Daxili İşlər Nazirliyi 4 oktyabrda Tbilisidə keçirilən etiraz aksiyasının əsas təşkilatçılarından saxlanıldığını açıqlayıb.

Nazirliyin məlumatına görə, saxlanılanlar arasında “Milli Hərəkət” partiyasının üzvləri Murtaz Zodelava və İrakli Nadiradze, “Rustaveli Prospekti” hərəkatının liderlərindən biri Paata Burçuladze, “Strategiya Ağmasenebeli” partiyasının nümayəndəsi Paata Manjçaladze və polkovnik Laşa Beridze var.

Daxili işlər nazirinin müavini Aleksandr Daraxtvelidze bildirib ki, saxlanılan şəxslər Gürcüstanın Konstitusiyaya quruluşunu zorla dəyişdirməyə və ya dövlət hakimiyyətini devirməyə çağırışlar etmək, qrup şəklində zorakılıq təşkilii, rəhbərliyi və ona qoşulmaqda ittiham olunurlar. Onun sözlərinə görə, bu cinayətlərə görə 9 ilədək azadlıqdan məhrumetmə cəzası nəzərdə tutulur.

İstintaq materiallarına əsasən, saxlanılan şəxslər Azadlıq meydanında keçirilən mitinqdə zorakılıq çağırışları ediblər, bəzi iştirakçılar isə Prezident Sarayının mühafizə baryerlərini dağıdaraq binaya daxil olmağa cəhd göstəriblər.

DİN-dən bildirilib ki, hüquq-mühafizə orqanları mitinq iştirakçılarını dəfələrlə sülh yolu ilə aksiya keçirməyə çağırırsa da, bu tələblər yerinə yetirilməyib.

İstintaq Cinayət Məcəlləsinin 317-ci, 222-ci, 225-ci və 187-ci maddələri ilə aparılır. Məlumatla əsasən, Murtaz Zodelava və İrakli Nadiradze Rustaveli prospektində, Paata Burçuladze isə “Helsikör” klinikasında saxlanılıb. Saxlanılan 5 nəfər 4 oktyabr aksiyasının təşkilat komitəsinin üzvləridir.

Bu arada Gürcüstan Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən əməliyyat məlumatı əsasında həyata keçirilmiş istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində xeyli sayda odlu

silah, döyüş sursatı və detonatorlu partlayıcı maddələr aşkar edilib. Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin yaydığı məlumatda bildirilir ki, iş materiallarına görə, Ukraynada fəaliyyət göstərən və çoxsaylı sübutlarla təsdiqlənən hərbi hissələrdən birinin gürcü nümayəndəsinin göstərişi ilə Gürcüstan vətəndaşı B.Ç. çoxlu sayda odlu silah, sursat və partlayıcı maddələr alıb. Oktyabrın 4-də müntəşəkil dəstə zorakı yolla Tbilisidə Prezident Sarayını ələ keçirməli, eyni zamanda, paralel olaraq, sözügedən sursatlardan istifadə edilməklə təxribatlar həyata keçirilməli idi.

DTX əməkdaşlarının həyata keçirdikləri qabaqalıcı tədbirlər nəticəsində, sözügedən döyüş sursatı və partlayıcı maddələri Tbilisinin mərkəzinə çatdırılmalı olan dəstənin bəzi üzvləri zərərsizləşdirilib.

Xüsusi ənbarda tapılan odlu silah, döyüş sursatı və partlayıcı maddələr Tbilisi yaxınlığındakı məşədə gizlədilibmiş.

B.Ç.-nin əmri ilə detonatoru işə sala biləcək pult düzəldən şəxs də müəyyən edilərək DTX-yə götürüldü və onunla bağlı istintaq hərəkətləri aparılır.

B.Ç. barəsində axtarış elan ediləcək. Onun mənzilində axtarış aparılıb, oradan Gürcüstanda olarkən istifadə etdiyi telefonu

Kaxa Kaladze Tbilisidə, Daur İsmayilov Marneulidə mərciləblər

Paytaxt Tbilisi meri uğrunda seçkilər daha rəqəbatlı şəraitdə keçib. Burada 9 namizəd mübarizə aparıb. Qaydalara əsasən, qalib gəlmək üçün namizəd səslərin 50 faizindən çoxunu toplamalıdır. MSK-nın məlumatında bildirilir ki, Tbilisi meri vəzifəsinə keçirilən bələdiyyə seçkilərində hakim “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan” partiyasının namizədi Kaxa Kaladze səslərin 100 faizinin hesablanmasıdan sonra 71,621 faiz səs toplayıb. İkinci yeri “Güclü Gürcüstan” və “Qaxariya Gürcüstan naminə” müxalifət partiyalarının namizədi İrakli Kupradze tutub - o, 12,275 faiz seçicinin dəstəyini qazanıb. Üçüncü “Qırçı” liberal

“Gürcü Arzusu” yenə də qalibdir

Gürcüstan Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) məlumatına görə, saat 20:00-a qədər 1 milyon 438 min 116 seçici məntəqələrə gəlib ki, bu da ümumi seçicilərin 40,93 faizini təşkil edir. MSK-nın sözcüsü Natia İoseliani səsvermənin gedişi barədə danışaraq bildirib: “Bəzi hallarda insidentlər və texniki nasazlıqlar müşahidə olunub, lakin seçki administrasiyası buna qanunvericiliyə uyğun olaraq operativ reaksiya verib. Dairə seçki komissiyalarının məlumatına əsasən, foto və videoçəkiliş qaydalarının pozulması, seçki məntəqəsinin təşkili, seçki məntəqəsinin hüdudlarından kənarda seçicilərin qeydiyyatı və s. ilə bağlı 24 şikayət daxil olub”.

Ötən il baş tutan parlament və prezi-

dent seçkilərində olduğu kimi, bu dəfə də hakim “Gürcü Arzusu - Demokratik Gürcüstan” partiyası qalib gəlib. Bu barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının ilkin məlumatında bildirilib.

İlkin nəticələr göstərir ki, ölkə üzrə səs payı belədir: “Vətən, Dil, Din” - 4 203 səs (0,372 faiz), “Gürcüstan üçün Mühafizəkarlar” - 31 306 səs (2,768 faiz), “Bizim Vahid Gürcüstanımız” - 4 697 səs (0,415 faiz), “Azad Gürcüstan” - 3 689 səs (0,326 faiz), “Gürcüstan Vətənpərvərlər Alyansı” - 9 579 səs (0, 847 faiz), “Güclü Gürcüstan - Lelo” - 76 690 səs (6,782 faiz), “Gürcüstan” - 1 720 səs (0,152 faiz), Yaşılar Partiyası - 1 906 səs (0,169 faiz), “Xalq hökuməti” - 2 692 səs (0,238 faiz), “Gürcüstana Sevin” - 43 647 səs (3,86 faiz), “Qırçı” - 37 348 səs (3,303 faiz), “Gürcü Arzusu” -

913 320 səs (80,768 faiz).

“Gürcü Arzusu” partiyasının rəhbərliyi seçkilərin nəticəsini xalqın hakim partiyaaya olan etimadının göstəricisi kimi qiymətləndirib. “Biz xalqın bu etimadını çox yüksək qiymətləndiririk və bir daha söz veririk ki, bu etimadı doğrultmaq üçün əlimizdən gələni edəcəyik”, - deyər Baş nazir İrakli Kobaxidze vurğulayıb.

Gürcüstan parlamentinin sədri Şalva Papuaşvili isə “X” səhifəsindəki paylaşımında bələdiyyə seçkilərinin hökumətə etimad referendumu kimi mühüm siyasi mənə daşıdığını vurğulayıb. O qeyd edib ki, “Gürcü Arzusu” partiyası bu referendum inandırıcı şəkildə qazanıb: “Biz bu seçkilərdə sülhü mühəribədən, vətəno sədaqəti yad hökumərləndən, gələcəyi keçmişdən üstün tutan xalqla birlikdə qalib gəldik”, - deyər Ş.Papuaşvili vurğulayıb.

Al-nin bəyanatı və Gürcüstan hakimiyyətinin sərt mesajları

bağlı bir növ hesabat verir.

Faktla bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb. Cinayəti törətmiş digər şəxslərin müəyyən edilməsi, tutulması istiqamətində intensiv əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilir.

Son vaxtlarda Qərb dairələrinin, o cümlədən də Avropa İttifaqının (Aİ) Gürcüstan hakimiyyətini hədəfə aldığı hər kəsə bellidir. Qərb dairələrində rəsmi Tbilisinin milli iradəyə əsaslanan siyasəti birmənalı qarşılanmır. Hər seçki ərəfəsində Aİ tərəfindən hakimiyyətin ünvanına ittihamlar səsləndirilməsi, Gürcüstanın Aİ-yə inteqrasiya yolunun əngəllənməsi, ölkəyə maliyyə dəstəyinin dayandırılması və digər faktlar bunun əyani təsdiqidir.

Həmçinin bələdiyyə seçkiləri də hədəfə alınıb. Avropa İttifaqının xarici işlər və təhlükəsizlik siyasəti üzrə ali nümayəndəsi Kaya Kallas və Avropa Komissiyasının genişlənmə üzrə komissarı Marta Kos oktyabrın 4-də Gürcüstanda keçirilən bələdiyyə seçkiləri ilə bağlı birgə bəyanat yayıblar. Sənəddə Gürcüstanda seçkilərin müxalifətin sıxışdırılması fonunda keçirildiyi bildirilib. Qeyd edilib ki, müxalifətin əhəmiyyətli hissəsinin boykotu səbəbindən seçkilər rəqəbatlı mühitdə keçirilməyib və seçici fəallığı nisbətən aşağı olub. “Biz seçkilərdən sonrakı dövrədə sakitliyə, təmkinliyə çağırırıq və hakimiyyəti vətəndaşların sərbəst toplaşmaq və ifadə azadlığı hüquqlarına

hərmt etmək çağırırıq. Bütün siyasi qüvvələrin və vətəndaş cəmiyyətinin iştirakı ilə konstruktiv və əhatəli dialoq vacibdir və biz bütün tərəfləri zorakılıqdan çəkinməyə çağırırıq”, - deyər bəyanatda bildirilib.

Gürcüstan hakimiyyəti isə Qərb dairələrindən gələn ittihamları qəbul etmir. Baş nazir İrakli Kobaxidze “Gürcü Arzusu” partiyasının ofisində keçirilən brifinqdə bildirib ki, ölkədə konstitusiyalı quruluşu devirməyə yönəlməmiş aksiyaya əcnəbilər və diplomatlar birbaşa dəstək verirlər. “Konkret adamlar, o cümlədən əcnəbilər və diplomatlar üzvlərini göstərirlər. “Bir daha hər kəsə xatırlatmaq istəyirəm ki, konkret strukturların nümayəndələri aksiyaya birbaşa dəstək verirlər. Buna baxmayaraq, bu gün susurlar. Cəmiyyət bunu görür”, - deyər Baş nazir bildirib

İrakli Kobaxidzenin sözlərinə görə, Avropa İttifaqının Gürcüstandakı səfiri kəskin bəyanat yaymağa, Tbilisi küçələrində baş verən qanunsuz hərəkətləri qətiyyətlə pisləməyə borcudur. Amma o, etiraz aksiyalarını dəstəklədiyini bildirib. Aİ səfiri buna görə xüsusi məsuliyyət daşıyır. “Gürcüstan xarici xüsusi xidmət orqanlarına hökuməti devirmək imkanı verəcək ölkə deyil”, - deyər Kobaxidze əlavə edib.

Baş nazir Avropa Şurası Parlament Assambleyasının (AŞPA) qəbul etdiyi qətnaməni isə Gürcüstan xalqına qarşı növbəti hücum kimi qiymətləndirib. Hökumət başçısının sözlərinə görə, sənəd Avropa bürokratiyasında mövcud olan çətin vəziyyəti bir daha üzə çıxarır və real dəyərə malik deyil. “Bu qətnamə Avropa bürokratiyasında yaranmış çətin vəziyyətin ifadəsidir. Onların arasında tənqiddə təb gətirə bilməyən qeydlər də var. Bu, gürcü xalqına qarşı növbəti hücmdur və belə qətnamələrin heç bir əhəmiyyəti yoxdur”, - deyər İ.Kobaxidze vurğulayıb.

Mübariz ABDULLAYEV

Trampin planı baş tutur...

Qəzzada mövcud vəziyyətin nizamlanması istiqamətində aparılan uzunmüddətli danışıqlar artıq öz nəticəsini göstərməyə başlayıb. Belə demək mümkünsə, yaxın zamanda Qəzzada atəşkəsin elan olunması ehtimal olunur. Sözsüz ki, danışıqlar prosesinin gedişatında müsbət ab-havanın yaranmasında ABŞ Prezidenti Donald Trampın

Qəzzada atəşkəs elan olunacaq

mühüm rolu daşılmazdır. Ağ Ev rəhbərinin bu yaxınlarda Qəzzada müharibənin dayanması və atəşkəsin təmin olunmasına dair irəli sürdüyü sülh planı İsrail, Türkiyə, Misir, Qətər, Səudiyyə Ərəbistanı və digər

ərəb ölkələri tərəfindən təqdirdə layiq qarşılanıb. HƏMAS da artıq Trampin planına razılıq verib. Belə ki, Tramp münasibə tərəflərini danışıqların birinci mərhələsinə tez bir zamanda tamamlamağa çağırıb - o,

öz sosial media hesabında qeyd edib ki, HƏMAS və bir sıra ölkələrin Qəzzada müharibəyə son qoymaq üçün apardığı danışıqlar çox uğurlu alınıb və sürətlə davam edir. O bildirib ki, texniki qruplar bazar ertəsi Misirdə yenidən bir araya gələcək və son təfərrüatları dəqiqləşdirəcək; “Mənə dedilər ki, birinci mərhələ bu həftə tamamlanmalıdır və mən hamıdan sürətlə hərəkət etməyi xahiş edirəm. Mən bu çox-xəsrlik münasibəyə nəzarət etməyə davam edəcəyəm. Zaman çox vacibdir, yoxsa daha çox qan töküləcək”,-deyər Tramp vur-

ğulayıb. Qeyd edək ki, bir neçə gün bundan öncə ABŞ Prezidenti öz çıxışında Qəzzada müharibəyə son qoymasının vaxtının çatdığını bildirmiş və İsraili bölgedə hərbi əməliyyatları dayandırmağa çağırmışdı. “İsrail Qəzzanı bombalamağı dərhal dayandırmalıdır ki, girovları təhlükəsiz və tez bir zamanda çıxara bilsin. Bu, hazırda çox təhlükəlidir. Biz artıq işlənməsi lazım olan təfərrüatlar barədə danışıqlar aparırıq. Bu, təkə Qəzza ilə bağlı deyil, Yaxın Şərqdə çoxdan gözlənilən sülhlə bağlıdır”.

HƏMAS Qahirəyə nümayəndə göndərib

HƏMAS hərəkatının lideri Xəlil əl-Heyinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Qəzzada atəşkəsə bağlı İsrailə dolaylı danışıqları bərpa etmək üçün Misirə gəlib. Hərəkatın teleqram kanalında yayılan məlumatda qeyd olunur ki, Xəlil əl-Heyinin başçılıq etdiyi hərəkatın nümayəndə heyəti Qəzzada atəşkəs, İsrail qoşunlarının çıxarılması və fələstinli məhbuslarla girovların dəyişdirilməsi üzrə danışıqlarda iştirak etmək üçün Misirə gəlib. Bundan başqa, HƏMAS-ın rəhbərliyi Trampın sülh planı ilə bağlı bəyanat yayıb. Bəyanat-

da bildirilir ki, HƏMAS ərəb, islam və beynəlxalq dairələrin, eləcə də Trampın müharibəni dayandırmaq, humanitar yardım çatdırmaq, işğal rədd etmək və məcburi köçkünlüyün qarşısını almaq üçün səylərini təqdir edir. Bəyanatda, həmçinin vurğulanır ki, HƏMAS Qəzzanın idarəsini milli konsensus və Ərəb-İslam dəstəyi əsasında Fələstin texnokratik orqanına təhvil verməyə razılaşıb. Eyni zamanda, hərəkatın rəhbərliyi bəyan edib ki, Trampın sülh planında əks olunan bəzi məqamların müzakirəsinə ehtiyac var.

Trampin diplomatik taktikası uğur qazanıb

Məsələ ilə bağlı Yaxın Şərq üzrə ekspert Vüqar Zifəroğlu “Yeni Azərbaycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Qəzzada müharibənin dayanması və atəşkəsin təmin edilməsi istiqamətində müəyyən işartılar görünməyə başlayıb. Onun sözlərinə görə, HƏMAS və bir sıra ərəb ölkələrinin Misirdə apardığı dolaylı danışıqların intensivləşməsi, eləcə də ABŞ Prezidenti Donald

Trampın təşəbbüsü ilə hazırlanan sülh planının praktik mərhələyə keçməsi bunu sübut edir. Tramp sosial media hesabında “danışıqların çox uğurlu və sürətlə davam etdiyini” bəyan etməklə, prosesin müəyyən nəticələr verdiyinə işarə edib. Onun sözlərinə görə, texniki qruplar Misirdə yenidən bir araya gələrək sülh razılaşmasının detallarını dəqiqləşdirəcəklər. Bu, Qəzza-

Ərəb ölkələri HƏMAS-ı Trampin planına razı olmağa vadar edib?

“HƏMAS-ın bu danışıqlara müsbət yanaşması isə təkə Trampın söyləri ilə izah olunmur. Burada ərəb ölkələrinin - xüsusilə Misir, Qətər və Səudiyyə Ərəbistanının - diplomatik və iqtisadi təsir imkanları mühüm rol oynayır. Bu ölkələr HƏMAS-ı birbaşa təzyiq yolu ilə deyil, daha çox diplomatik zəmanət-

lər və siyasi dəstək təklif etməklə, atəşkəs planına razılıq verməyə yönləndiriblər. Region ölkələri başa düşür ki, Qəzzadakı müharibənin uzanması nəinki Fələstin məsələsini çıxılmaz vəziyyətə salır, həm də bütün Yaxın Şərqdə gərginliyi dərinləşdirir,” - deyər V.Zifəroğlu vurğulayıb.

Atəşkəs baş tutacaq?

Ekspert hesab edir ki, Qəzzada müharibənin dayandırılması istiqamətində diplomatik irəliləyiş baş verib. “Hələ ki, atəşkəsin tam razılaşdırılması barədə yekun razılıq əldə olunmasa da, tərəflərin siyasi iradə nümayiş etdirməsi və ABŞ-ın təşəbbüsü ilə prosesin sistemli xarakter alması ümid doğurur. Tramp dediyi kimi, “zaman çox vacibdir”, və görürük, bu dəfə tərəflər daha çox qan tökülməsinin qarşısını almaq üçün real addımlar atmağa qərarlıdırlar”.

Yunis ABDULLAYEV

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmatbuatayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmatbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

NASA: Son 20 il ərzində Yer kürəsi daha çox istilik udmağa başlayıb

ABŞ-ın Ohayo ştatının Hampton şəhərindəki NASA-nın “Langley” Tədqiqat Mərkəzindən Norman Loebin rəhbərlik etdiyi tədqiqatçılar qrupu peyk məlumatlarını təhlil edərək Şimal və Cənub yarımkürələri arasında əvvəllər məlum olmayan fərqi aşkara çıxarıblar.

NASA-nın məlumatına görə, 2001-ci ildən 2024-cü ilə qədər Yer tədricən qaranlıqlaşmış, yəni, Günəş işığını daha az əks etdirir. Üstəlik, alimlərin fikrincə, dəyişikliklər Şimal yarımkürəsində Cənub yarımkürəsindən daha çox nəzərə çarpır.

2001-2024-cü illər arasında peyk məlumatlarını təhlil edən araşdırmanın nəticələri “Proceedings of the National Academy of Sciences” jurnalında dərc olunub.

Alimlər müəyyən ediblər ki, Cənub yarımkürəsi orta hesabla atmosferin yu-

xarı qatında parlaq enerji alır, Şimal yarımkürəsində isə xalis itki var. Lakin əvvəlki tədqiqatlar göstərib ki, tarazlığın pozulması ekvator boyunca enerjini cənubdan Şimal yarımkürəsinə daşıyan atmosfer və okean sirkulyasiyası ilə kompensasiya edilir.

Yeni araşdırma isə göstərir ki, bu dəyişiklik fərqləri tam kompensasiya edə bilməz.

Alimlər qeyd edirlər ki, Günəş radiasiyasının hər kvadratmetrə orta hesabla 240-243 vatt istehlakı ilə onillikdə hər kvadratmetrə 0,34 vatt sapma fərqi o qədər də böyük deyil. Buna baxmayaraq, bu dəyər statistik cəhətdən əhəmiyyətlidir.

Şimal və Cənub yarımkürələrində müşahidə olunan fərqlər atmosferdəki su buxarının və buludların tərkibindəki dəyişikliklər, eləcə də Yerin səthində albedonun (səthlərin əks etdirmə qabiliyyəti) dəyişməsi ilə izah edilə bilər. Buz və qar Günəş işığını qaya və

sudan daha çox əks etdirir. Tədqiqatçıların fikrincə, Şimal yarımkürəsinin qaranlıqlaşması dəniz buzunun və qar örtüyünün azalması ilə bağlıdır.

Bundan əlavə, Günəş işığının aerozollarla - atmosferdəki kiçik hissəciklərlə qarşılıqlı təsiri mühüm rol oynayır. Bu hissəciklər kondensasiya nüvələri kimi çıxış edərək buludların əmələ gəlməsini təşviq edir və bu, öz növbəsində, Günəş radiasiyasını əks etdirməyə kömək edir.

Tədqiqatçılar müşahidə olunan tendensiyanı, məsələn, Avropa, ABŞ və Çində ətraf mühitin mühafizəsi tədbirləri nəticəsində Şimal yarımkürəsində incə hissəciklərin çirklənməsinin əhəmiyyətli dərəcədə azalması ilə əlaqələndiriblər.

2021-2022-ci illərdə Avstraliyada baş verən yanğınlar və Cənubi Sakit okeanda Hunqa-Tonqa vulkanının püskürməsi Cənub yarımkürəsində aerozolların artmasına səbəb olub.

“Qrip mövsümü” başlayıb

Vaksinasiya ən effektiv qorunmadır...

Sabahdan vaksinasiyaya başlanılır

Səhiyyə Nazirliyindən verilən məlumata görə, əhali arasında profilaktik və əks epidemik tədbirlərin gücləndirilməsi üçün nazirlik tərəfindən qrip öleyhinə “Sanofi Pasteur” Fransa şirkətinin istehsalı olan tam təhlükəsiz və yüksək keyfiyyətli vaksin prepa-

ratları gətirilib. Səhiyyə naziri Teymur Musayevin müvafiq Əmrinə əsasən, 2025-ci il oktyabrın 8-dən etibarən vaksinasiya kampaniyasına start verilir.

Xüsusilə, səhiyyə işçilərinin, həmçinin qadınların, həmçinin xroniki tə-

nəffüs sistemi xəstəlikləri olan 6 aylıqdan yuxarı şəxslərin qripə qarşı peyvənd olunması tövsiyə edilir. Qripə qarşı vaksinasıya ödənişsizdir və yaşayış və ya iş yeri üzrə əhaliyə ambulator-poliklinik xidmət göstərən dövlət tibb müəssisələrində aparılır.

Digər qorunma yolları...

Həkim qeyd edib ki, immun sistemini gücləndirmək, düzgün qidalanmaq və istirahət rejiminə riayət etmək çox vacibdir: “Ən effektiv qorunma yollarından biri mövsümi qrip virusları-

olan şəxslər üçün ciddi risk yarada bilər.

Məlumdur ki, qrip virusu havadamlı yolu ilə asanlıqla yayılır. Xüsusilə qapalı məkanlarda və ictimai nəqliyyatda maskasız gəzmək infeksiyanın yayılma riskini artırır. Bununla yanaşı, immun sistemi zəif olan şəxslərin yoluxma ehtimalı daha yüksəkdir.

Yeganə BAYRAMOVA

Peyvəndlərin yan təsirləri var?

Mövzu barədə “Yeni Azərbaycan” açıqlama verən infeksiyozist Aygün Əhmədova bildirib ki, qrip öleyhinə vaksinlərin vurulması üçün ideal zaman sentyabr-oktyabr aylarıdır. Onun sözlərinə görə, risk qrupları mövsümün sonuna qədər də vaksinasıya oluna bilərlər: “Vaksinasıya sonrasına ən çox rastlanan reaksiya vaksin vurulan nahiyədə

yüngül ağrı, qızartı, şişlikdir. Bu yan təsirlər adətən yüngül olur və 1-2 gün ərzində keçir. Ciddi reaksiyalar isə çox nadir hallarda baş verir. Vaksinlərin allergik reaksiya riski çox azdır”.

“Bakcell” “İnnovasiyalar və süni intellekt” konfransının əsas tərəfdaşı oldu

İnnovasiya lideri “Bakcell” Azərbaycanın Amerika Ticarət Palatasının (AmCham) təşkilatçılığı ilə keçirilən “İnnovasiyalar və süni intellekt” adlı konfransın əsas tərəfdaşı oldu.

Konfransda dövlət qurumları, beynəlxalq təşkilatları, yerli və xarici şirkətlərin nümayəndələri iştirak ediblər. Tədbirin əsas məqsədi Azərbaycanda müxtəlif sənaye sahələrində süni intellekt və innovasiyaların tətbiqlərini müzakirə etmək, dövlət və özəl qurumlar arasında əməkdaşlığı inkişaf etdirmək olub.

“Azərbaycanın süni intellekt hekayəsi - innovasiyaya rəhbərlik edən yerli təşəbbüsçülər” adlı panel müzakirəsində “Bakcell”-in baş icraçı direktoru Klaus Müller çıxış edib. O, şirkətin Azərbaycanda telekommunikasiya sahəsində innovasiya və süni intellekt üzrə həyata keçirdiyi yerli və beynəlxalq layihələrdən, eləcə də, “Bakcell”-in məhsul və xidmətlərində ən son texnologiyaların tətbiq imkanlarından danışdı.

Bundan əlavə, Klaus Müller “İnnovasiya və süni intellektin Azərbaycanın rəqəmsal inkişafına təsiri” adlı dialoq formatında interaktiv fikir mübadiləsində iştirak edib.

“İnnovasiya və süni intellekt “Bakcell”-in strateji inkişafının əsasını təşkil edir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən sahələrarası əməkdaşlıq fəaliyyəti və davamlı təşəbbüslər milli innovasiya və texnologiya ekosisteminin gücləndirilməsi üçün vacibdir”, - deyə o vurğulayıb.

“Bakcell” innovasiyalar və süni intellektin tətbiqini strateji prioritet hesab edir və bu sahədə atdığı addımlarla Azərbaycanın innovasiya ekosisteminin dayanıqlı inkişafına töhfə verir.

“Bakcell” haqqında

“Bakcell” Azərbaycanın ilk və ən böyük özəl telekommunikasiya şirkətidir. Hazırda şirkət üç milyondan çox müştərini yüksəkkeyfiyyətli və sürətli telekommunikasiya xidmətləri ilə təmin edir. Ölkə iqtisadiyyatının qeyri-neft sektorunun ən böyük investorlarından biri olan “Bakcell” süni intellekt əsaslı innovativ həllərlə Azərbaycanın dayanıqlı inkişafına töhfə verir.

“Bakcell” müxtəlif ölkələrdə telekommunikasiya, enerji, yüksək texnologiyalar və tikinti sahələrində fəaliyyət göstərən “NEQSOL Holding” beynəlxalq şirkətlər qrupunun tərkibinə daxildir.

“Nar”-ın dəstəyi ilə inklüzivliyi təşviq edən “Bütün Vücutlar Danışır” layihəsinin hesabat tədbiri baş tutdu

Sərfəli mobil xidmətləri və sosial layihələrə davamlı dəstəyi ilə seçilən “Nar”-ın tərəfdaşlığı ilə “Bütün Vücutlar Danışır” sosial layihəsinin 2024-2025-ci illər üzrə hesabat tədbiri keçirilib. Layihənin əsas məqsədi həssas və qeyri-həssas qrupları bir araya gətirməklə onların fiziki və emosional rifahını yaxşılaşdırmaq, sosial bacarıqlarını inkişaf etdirmək, yeni dostluqlar qurmaq və inklüziv cəmiyyətin gücləndirilməsinə töhfə verməkdir.

Tədbir çərçivəsində layihənin hesabatı təqdim olunub. Bildirilib ki, il ərzində layihəyə ümumilikdə 587 nəfər - həm əlilliyi olan, həm də olmayan iştirakçı cəlb edilib və beləliklə, həssas və qeyri-həssas qrupların birgə fəaliyyəti dəstəklənib. Həmçinin, cəmiyyətdə inklüziv davranış mədəniyyətinin təşviqi məqsədilə sosial şəbəkələrdə yayımlanan maarifləndirici videoların təsiri və əldə olunan nəticələr tədbir iştirakçıları ilə bölüşüldü. Qonaqlar inklüziv dəyərləri əks etdirən bədii film nümayişini izləyib, eləcə də xüsusi inklüziv rəqs tamaşasının şahidi olublar. Tədbirdə layihənin ideyası ətrafında birləşən tərəfdaş qurumların rəhbərləri də çıxış edərək inklüziv cəmiyyətin təşviqinə dair fikirlərini səsləndiriblər.

Tədbirdə iştirak edən “Nar”-ın ictimaiyyətlə əlaqələrin və korporativ ünsiyyət departamentinin direktoru Hökümə Kərimova bildirib: “Nar” ölkə-

mizdə inklüzivlik istiqamətində layihələr həyata keçirən ilk şirkətlərdən biridir. Xüsusilə qürurvericidir ki, bu təşəbbüslərimiz digər şirkətlər üçün də ilham və motivasiya rolunu oynayır. Biz inklüzivliyi dəstəkləməklə həm cəmiyyətin inkişafına, həm də biznes mühitində sosial məsuliyyətin güclənməsinə töhfə veririk”.

Sosial məsuliyyət fəaliyyətlərini ardıcıl şəkildə davam etdirən “Nar” korporativ sosial məsuliyyət strategiyası çərçivəsində təhsil, inklüzivlik və sosial rifah istiqamətində təşəbbüsləri dəstəkləməklə cəmiyyətdə bərabər imkanların təşviqinə və inklüziv dəyərlərin güclənməsinə töhfə verir. Mobil operatorun həyata keçirdiyi bütün sosial layihələrlə nar.az vasitəsilə tanış ola bilərsiniz.

Hazırda 2,2 milyon abunəçiyə yüksəkkeyfiyyətli rabitə xidmətləri göstərən “Nar” son 6 ildə Müştəri Loyallığı İndeksində görə ölkədə lider mobil operatorudur. Mobil operator müştəriyə önümlülük strategiyasına sadıq qalaraq sərfəli qiymət qarşılığında üstün xidmət təqdim edir.

Təsisçi:

Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:

Alıqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com

mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100

Lisensiya: N-B-317

Tiraj: 4966

Sifariş: 2067

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”-ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin

aprel ayından nəşr olunur.

Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova